

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Motivace k učení se cizím jazykům u žáků s odlišným mateřským
jazykem na úrovni nižšího sekundárního vzdělávání**
**Motivation to learn foreign languages among upper secondary students
with different first language**

Bc. Petr Holeček

Vedoucí práce: prof. RNDr. PhDr. Hana Voňková, Ph. D. et Ph. D.

Studijní program: Učitelství pedagogiky pro střední školy

Studijní obor: Učitelství pedagogiky pro střední školy se sdruženým studiem
Učitelství výchovy ke zdraví pro 2. stupeň základní školy a střední
školy

Praha, 2024

Odevzdáním této diplomové práce na téma Motivace žáků k učení na 2. stupni základní školy potvrzuji, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 2024

Poděkování

Tímto chci poděkovat prof. RNDr. PhDr. Haně Voňkové, Ph. D. et Ph. D. za vedení mé diplomové práce, konzultaci a věcné připomínky. Děkuji také kolegovi Mgr. et Mgr. Pavlu Maškovi za pomoc při výzkumu.

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá motivací k učení se cizím jazykům u žáků s odlišným mateřským jazykem na úrovni nižšího sekundárního vzdělávání na Základní škole v Mostě a to k výuce cizích jazyků. Cílem práce bude zkoumat motivaci žáků k učení včetně školních faktorů na učení, jaký mají vliv na výsledky žáků. Teoretická část se věnuje motivaci a jak se rozděluje. Dále zmíní školní faktory ovlivňující motivaci k jednotlivým předmětům, např. sebehodnocení, hodnocení žáků, potřeby, zájmy a zaměřím se také na emocionální wellbeing, kde popíše pocity žáků s odlišným mateřským jazykem ve škole, spokojenost s třídním kolektivem a vyučujícími, vnímání podpory k učivu. V empirické části bude využita kvantitativní metoda a to prostřednictvím dotazníků. Zaměří se na výuku cizích jazyků pomocí Likertovy škály (zcela souhlasí – souhlasí – nesouhlasí – zcela nesouhlasí). Dotazník bude krátký, jasný a srozumitelný, jelikož s ním budou pracovat i žáci s odlišným mateřským jazykem. Výběr respondentů je tvořen z žáků mostecké základní školy v 7. – 9. ročníku, protože v každém ročníku jsou tři třídy. Výsledky z dotazníků jsou takové, že žáci v 7. ročníku preferují zkoumání slov a her, v 8. ročníku pohyby a sociální interakce, a v 9. ročníku praktické využití jazyka a globální otázky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Motivace, učení, žák s odlišným mateřským jazykem, školní faktory, cizí jazyk, emocionální wellbeing

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the motivation to learn foreign languages of pupils with a different mother tongue at the level of lower secondary education at the Primary School in Most, namely to teach foreign languages. The aim of the thesis will be to examine the motivation of pupils to learn, including school factors on learning, how they affect pupils' results. The theoretical part deals with motivation and how it is divided. It will also mention school factors influencing motivation for individual subjects, e.g. self-assessment, pupil assessment, needs, interests and I will also focus on emotional wellbeing, where it will describe the feelings of pupils with a different mother tongue at school, satisfaction with the class and teachers, perception of support for the curriculum. In the empirical part, a quantitative method will be used through questionnaires. They will focus on teaching foreign languages using the Likert scale (strongly agrees – agrees – disagrees – strongly disagrees). The questionnaire will be short, clear and understandable, as pupils with a different mother tongue will also work with it. The selection of respondents is made up of pupils of the Most primary school in grades 7 to 9, because there are three classes in each grade. The results from the questionnaires are such that pupils in the 7th grade prefer the exploration of words and games, in the 8th year movements and social interactions, and in the 9th year the practical use of language and global issues.

KEYWORDS

Motivation, learning, pupil with a different mother tongue, school factors, foreign language, emotional wellbeing

Obsah

Úvod	6
Teoretická část	10
1. Motivace	10
1.1 Rozdělení motivace	11
1.2 Faktory ovlivňující učení žáka	14
1.2.1 sebehodnocení, hodnocení žáků	14
1.2.2 potřeby, návyky, zájmy a hodnoty	15
1.2.3 školní prostředí	18
1.3 Motivace žáků k předmětům	20
1.3.1 Význam cizích jazyků (AJ, NJ)	22
1.3.2 inovativní metody a přístupy k motivaci žáků k učení CJ	23
2. Charakteristika žáků s odlišným mateřským jazykem	25
3. Emocionální wellbeing	27
3.1 pocity žáků s OMJ ve škole – důležitost kolektivu	27
3.2 spokojenost se školou, vnímání podpory k učivu	28
Závěr teoretické části	29
Praktická část	30
4. Cíl a metoda výzkumu	31
5. Vzorek – výběr vzorku dat	34
6. Výzkumná metoda	36
7. Postup výzkumu	37
8. Zpracování dat	40
9. Výsledky	41
10. Diskuze nad výsledky	58
11. Závěr	69
12. Seznam použité literatury	72
13. Seznam použitých zkratk	75
14. Přílohy	76

Úvod

Pro mou diplomovou práci jsem si vybral téma Motivace k učení se cizím jazykům u žáků s odlišným mateřským jazykem na úrovni nižšího sekundárního vzdělávání. Zaměřím se na žáky s odlišným mateřským jazykem a jejich motivaci k češtině jako k druhému cizímu jazyku a dále motivace žáků v sedmém až devátém ročníku a jejich vztah k cizím jazykům – konkrétně k anglickému a německému jazyku. Cílem práce bude zkoumání motivace žáků k jednotlivým předmětům včetně faktorů na učení, jaké další aspekty mají vliv na výsledky žáků a jak působí na tyto žáky školní prostředí, spolužáci a pedagogičtí či jiní pracovníci školy. Tento cíl chci zjistit prostřednictvím dotazníků, které vyplní žáci 7. – 9. ročníku na základní škole v Mostě.

Toto téma pro mě nebylo úplně jednoznačné od začátku, ale chci navázat na mou bakalářskou práci, ve které jsem se zabýval žáky s odlišným mateřským jazykem a jejich začleňování do třídního kolektivu.

Toto téma jsem si vybral z několika důvodů, první jsem již uvedl. Chtěl jsem alespoň částečně navázat na svou bakalářskou práci. Dále to, že šestým rokem pracuji na základní škole a každodenně se setkávám s žáky, kteří nemají žádnou motivaci, nízkou motivaci, motivaci vyvolanou vnějším okolním, nebo žáci, kteří mají zájem o studium. Na základní škole v Mostě učím český jazyk a literaturu jako samostatný předmět i v tandemu v různých ročnících a dále informační technologie a matematiku. V rámci českého jazyka pracuji s žáky s odlišným mateřským jazykem, a to převážně z Ukrajiny a Mongolska. Dále jsou na základní škole v Mostě žáci z Vietnamu, Slovenska, Spojených států amerických, ale nejčastěji z Ukrajiny.

Dalším důvodem může být i to, že je to důležité téma ze školního prostředí, které neustále řešíme na různých poradách, metodických setkáních a konzultujeme ho mezi sebou nejen v pedagogickém sboru. Motivace je jedna z nejdůležitějších faktorů ve vzdělávacím procesu pro žáky, protože slouží k tomu, abychom žáky připravili co nejlépe pro osobní, společenský i pracovní život. Po celou dobu ve školním procesu, tedy od první třídy až po střední nebo vysokou školu, motivace hraje velikou roli, která se ale mění po dobu studijních let. Pokud je žák namotivován, může se látku naučit rychleji a lépe než žák bez motivace. Takový žák spolupracuje, v hodinách je aktivní a iniciativní, vyjádří svůj názor, který si před ostatními obhájí a nebojí se diskutovat, projevuje zájem a zvědavost o daný předmět a především má lepší výsledky. Na druhé straně je zde také učitel, který by měl zajímavým, srozumitelným a

poutavým přístupem předat veškeré informace žákům. Zároveň je jeho cílem postupně rozvíjet schopnosti a dovednosti dětí. V dnešním moderním světě máme k dispozici informační technologie a různé typy programů a aplikací, které využíváme v hodinách v rámci aktivizačních metod.

Diplomová práce se rozděluje na teoretickou a praktickou část. V teoretické části první a druhá kapitola seznamuje s pojmem motivace a jaký význam má v učebním procesu. Dále popíše i to, jak se motivace rozděluje – tzn. na vnitřní a vnější (záleží, kdo působí na jedince) a také na pozitivní a negativní (jaký bude vliv na proces učení). Třetí kapitola uvede faktory ovlivňující motivaci žáků na základní škole a zaměří se na sebehodnocení, vrstevnické hodnocení žáků. Dále se zaměří na to, jaké potřeby mají žáci ve školním prostředí, jejich zájmy a mimoškolní aktivity a vztahy ve školním prostředí. Čtvrtá kapitola charakterizuje žáky s odlišným mateřským jazykem a jejich vztah k českému jazyku, podporu motivace žáků prostřednictvím inkluzivního vzdělávání a specifikace motivace k učení ČJ. Uvede, jaký je význam cizích jazyků v dnešní době, jaké používáme metody a přístupy k motivaci žáků k učení k německému a anglickému jazyku. Pátá kapitola se zabývá emocionálním wellbeingem, tzn. jaké pocity prožívají žáci s OMJ ve škole, jak jsou spokojeni s třídním kolektivem a vyučujícími a jak vnímají podporu k učení.

Cílem práce bude zkoumat motivaci žáků k učení včetně faktorů na učení, jaké další faktory mají vliv na výsledky žáků. Pro diplomovou práci jsem si stanovil dvě výzkumné otázky, a to, jaké jsou školní faktory motivace žáků k učení a jaký je vztah mezi emocionálním wellbeingem a motivací k učení žáků 2. stupně? V empirické části využiji kvantitativní metodu a to prostřednictvím dotazníků. Zaměřím se na výuku cizích jazyků - AJ, NJ a u žáků s OMJ k českému jazyku pomocí Likertovy škály. Dotazníky jsem si připravil pro dvě skupiny – pro české žáky a pro žáky s odlišným mateřským jazykem. V obou dvou případech dotazník bude krátký, jasný a srozumitelný, jelikož s ním budou pracovat právě zmínění žáci s OMJ. Výběr respondentů je tvořen z žáků mostecké základní školy v 7. – 9. ročníku, protože v každém ročníku jsou tři třídy. V práci nebudu zveřejňovat konkrétní jména respondentů a teprve s jejich souhlasem budu provádět anonymní dotazníkové šetření.

V závěru práce vyhodnotím dotazníkové šetření, shrnu odpovědi, které jsem získal od všech respondentů a provedu diskuzi. Veškerou literaturu, ze které jsem čerpal, jsem uvedl na konci

diplomové práce a byla seřazena abecedně. Informace jsem čerpal z české i zahraniční literatury a také online publikací, které mi byly užitečné, jelikož jsem využil poznatky do této práce.

Při psaní mé diplomové práce jsem využíval širokou škálu odborné literatury, která mi poskytla cenné informace a různé pohledy na téma motivace k učení. Knihy jako *Pedagogický slovník*¹ od Průchy, Walterové a Mareše a *Pedagogická psychologie*² od Dařílka a Klusáka byly velmi užitečné pro pochopení základních pojmů a teoretických rámců. *Motivace dětí a mládeže ve sportu*³ od Blažejce mi poskytla zajímavé paralely mezi motivací ve sportu a ve vzdělávání. Naopak, kniha *Pomozte svému dítěti naučit se cizí jazyk*⁴ od Opal Dunn byla méně relevantní pro mé specifické zaměření, i když obsahovala užitečné praktické tipy. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*⁵ od Lojové a Vlčkové byly velmi přínosné pro pochopení různých přístupů k výuce jazyků. Kniha *Umění motivace*⁶ od Medlíkové mi poskytla praktické návody a tipy, které jsem mohl aplikovat ve své práci.

Dále jsem v mé diplomové práci využíval i zahraniční literaturu, která byla velmi přínosná pro získání širšího pohledu na téma motivace k učení. Zahraniční zdroje často poskytují aktuální a inovativní přístupy, které mohou být inspirativní a aplikovatelné v našem kontextu. Například knihy jako *Bilingvní rodina*⁷ od Edith Harding-Esch a Philipa Rileyho nebo *Moderní vyučování*⁸ od Geoffa Pettyho nabídly cenné poznatky o metodách výuky a motivace, které jsou úspěšně používány v různých vzdělávacích systémech po celém světě. Tyto zdroje mi pomohly porovnat a kontrastovat různé přístupy a strategie, což obohatilo mé vlastní závěry a doporučení.

¹ PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.

² DAŘÍLEK, Pavel, KLUSÁK, Pavel. *Pedagogická psychologie*. Olomouc: PdF UP, 2001. ISBN 80-244-0294-7.

³ BLAŽEJ, Adam. *Motivace dětí a mládeže ve sportu*. Brno: MU, 2019. ISBN 978-80-210-9355-3.

⁴ DUNN, Opal. *Pomozte svému dítěti naučit se cizí jazyk*. Olomouc: INFOA, 2003. ISBN 80-7240-315-X.

⁵ LOJOVÁ, Gabriela, VLČKOVÁ, Kateřina. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-876-0.

⁶ MEDLÍKOVÁ, Olga. *Umění motivace: návody a tipy pro pracovní i rodinný život*. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3005-4.

⁷ HARDING-ESCH, Edith, RILEY, Philip. *Bilingvní rodina*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-358-1.

⁸ PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.

Celkově byla práce s literaturou velmi obohacující. Nejvíce přínosné byly ty zdroje, které nabízely konkrétní strategie a metody, které jsem mohl přímo aplikovat na své výzkumné otázky. Naopak, některé starší publikace byly méně aktuální a méně použitelné v kontextu současného vzdělávání, jako například Úloha motivace ve vyučování na základní škole⁹ od Langer.

Zahraniční literatura mi poskytla cenné perspektivy a inovativní přístupy, které jsem mohl integrovat do své práce, což výrazně přispělo k její kvalitě a hloubce.

⁹ LANGER, Ladislav. Úloha motivace ve vyučování na základní škole. Pedagogická teorie a praxe. 1. vydání Praha: SPN, 1984.

TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část popíše, co je to motivace a její význam v učení. Jak se motivace dělí na vnější a vnitřní, pozitivní a negativní. Dále uvede, jaké faktory ovlivňují motivaci žáka k učení cizím jazykům – NJ a AJ, charakterizuje žáky s odlišným mateřským jazykem a jeho vztah k ČJ včetně podpory a specifikaci motivace učení k češtině. Na závěr uvede důležitost emocionálního wellbeingu, tedy spokojenost s třídním kolektivem a vyučujícími, podporu k učení.

1 MOTIVACE

Termín motivace nemá jednu pevně danou definici a psychologové ho popisují různě. V odborných publikacích jsou uvedené podobně znějící definice, uvedeme několik z nich.

Definice pedagogického slovníku:

„Souhrn vnitřních i vnějších faktorů, které:

- vzbuzují, aktivují, dodávají energii lidskému jednání a prožívání;*
- zaměřují toto jednání a prožívání určitým směrem;*
- řídí jeho průběh, způsob dosahování výsledků;*
- ovlivňují též způsob reagování jedince na jeho jednání a prožívání, jeho vztahy k*

ostatním lidem a ke světu.“¹⁰

Dále motivaci můžeme definovat jako úsilí nebo vůli, nebo také jako celek faktorů, které řídí jednání každého jedince.¹¹ Nebo ji chápeme jako proces, který určuje intenzitu a dobu chování v určité situaci, ze které chce jedinec vytěžit maximum v psychické pohodě.¹²

Učení se mateřskému jazyku máme v sobě naprogramované už od narození. Každé dítě se naučí mluvit podle svých možností i s pomocí rodiny. Postupem času děti potřebují více motivace, aby se jazykově zlepšovaly, v opačném případě se nebudou jazykově vyvíjet.¹³

¹⁰ PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2009. s. 127. ISBN 978-80-7367-647-6.

¹¹ DAŘÍLEK, Pavel, KLUSÁK, Pavel. *Pedagogická psychologie*. Olomouc: PdF UP, 2001. s. 60. ISBN 80-244-0294-7.

¹² BLAŽEJ, Adam, *Motivace dětí a mládeže ve sportu*. Brno: MU, 2019. s. 8. ISBN 978-80-210-9355-3.

¹³ DUNN, Opal. *Pomozte svému dítěti naučit se cizí jazyk*. Olomouc: INFOA, 2003. s. 31. ISBN 80-7240-315-X.

Je to něco, co nám pomáhá dosahovat jednotlivých cílů a překonávat určité překážky. „*Význam motivace je tak v pravém slova smyslu uznáván už od antiky. Aristoteles i jiní popisovali pudy jako jedny z duševních sil člověka.*“¹⁴

Motivace se může jednoduše formovat na základě toho, když dítě na vlastní oči vidí rodiče, jak se v různých situacích chovají. Jak motivace působí na žáka závisí také na sociálním aspektu, jak zhodnotí úspěch, na kterém záleží. Společná aktivita žáků (jako je např. učení, domácí úkol, trénink apod.) v klidném a bezpečném prostředí může být zdrojem k formování motivace ve složitějších situacích.¹⁵

Závěrem můžu říct, že s motivací už pracujeme od raného věku, učíme se s ní pracovat, dodává nám sílu, je důležitá k dosažení určitých cílů.

1.1 Rozdělení motivace

Motivaci můžeme rozdělit do několika kategorií, proto je důležité zjistit, z čeho pochází a co všechno ji ovlivňuje – jsou to sociální faktory (například okolí člověka, rodina a přátelé), psychické (např. stres, podpora) a biologické (např. věk, pohlaví). Tyto faktory je důležité znát, abychom pochopili způsob lidského jednání ve společnosti, hlavně chování žáků a studentů ve škole. Motivačních činitelů máme několik. Existují vnitřní a vnější motivátory.

Motivaci dělíme na vnější a vnitřní:

Jaké jsou zajímavé vnější motivátory?

Obecně mezi vnější motivátory zařadíme hodnocení podle známých pravidel (např. peníze a známky), benefity v zaměstnání i mimo (dárkové poukazy, body za nákupy, odměny), nadstandartní odměny (využívání relaxačních a sportovních aktivit, odměny za postup), pracovní úspěchy (vyhlášení osobnosti měsíce, diplomy a ocenění), motivace prostřednictvím odborníka (kouč, mentor, účast na semináři), budování klientely (profesní nebo zájmová sdružení, networkingové akce či skupiny na sociálních sítích ke sdílení zkušeností). Vnější

¹⁴ LANGER, Ladislav. *Úloha motivace ve vyučování na základní škole*. Pedagogická teorie a praxe. 1. vydání Praha: SPN, 1984. str. 7.

¹⁵ ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: UK a H+H. 1993. s. 189-190. ISBN 80-7066-534-3

motivace je nepostradatelnou součástí člověka, protože v krátké době na člověka rychle působí, ale je krátkodobá.¹⁶

Mezi nejčastějším motivačním činitelům patří odměny a tresty. Pomocí nich si žák ustálí formy chování, jednání a učení v různých výchovných situacích a to od nejranějšího věku dítěte. Odměny se přisuzují jako pozitivní motivace a tresty jako negativní motivace.¹⁷ Z historie víme, že se spíše používaly tresty než odměny. Tresty byly fyzicky i psychicky hrubé – např. výprasky, oslovská lavice, zesměšňování. V případě, že používáme tresty velmi často, znamená to narušení vztahů např. v rodině nebo ve škole. U odměn jako jsou pochvaly, kladné hodnocení, atd. záleží, jaký je to druh odměny a také záleží na množství, často mají mnohem větší význam než materiální odměna.¹⁸

„Většina badatelů se shoduje v jednom: výchova založená spíše na odměnách je efektivnější než výchova užívající převážně trestů.“¹⁹

Vnitřní motivátory:

Oproti vnější motivaci je vnitřní dlouhodobá a má větší vliv na naši osobnost. Máme větší sebevědomí, zvyšuje naše hodnoty, posiluje vůli a víru v sami sebe. Mezi vnitřní motivátory řadíme touhu a dlouhodobé cíle (vybudovat si vlastní společnost, změnit způsob života, dodržovat zdravé stravování a sport, najít si zaměstnání v zahraničí), postupné plnění osobních cílů (posílení imunity, více být samostatnější, poznání nových lidí), průběžné i konečné odměny za svou píli (např. když zhubnu, koupím si nové oblečení nebo nejdříve pojedu do zahraničí, abych zjistil jejich způsob života).²⁰

Adam Blažej²¹ uvádí, že hranice mezi vnější a vnitřní motivací neexistuje. Autor se zmiňuje o amotivaci²², která se nachází na začátku spektra lidské motivace. Tito jedinci mohli být v minulosti někým znechuceni nebo mají neuspokojenou jednu ze základních potřeb.

¹⁶ MEDLÍKOVÁ, Olga. *Umění motivace: návody a tipy pro pracovní i rodinný život*. Praha: Grada, 2021. str. 14-16. ISBN 978-80-271-3005-4.

¹⁷ DAŘÍLEK, Pavel, KLUSÁK, Pavel. *Pedagogická psychologie*. Olomouc: PdF UP, 2001. s. 68. ISBN 80-244-0294-7.

¹⁸ ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: UK, H+H, 1993. s. 315-316. ISBN 80-7066-534-3.

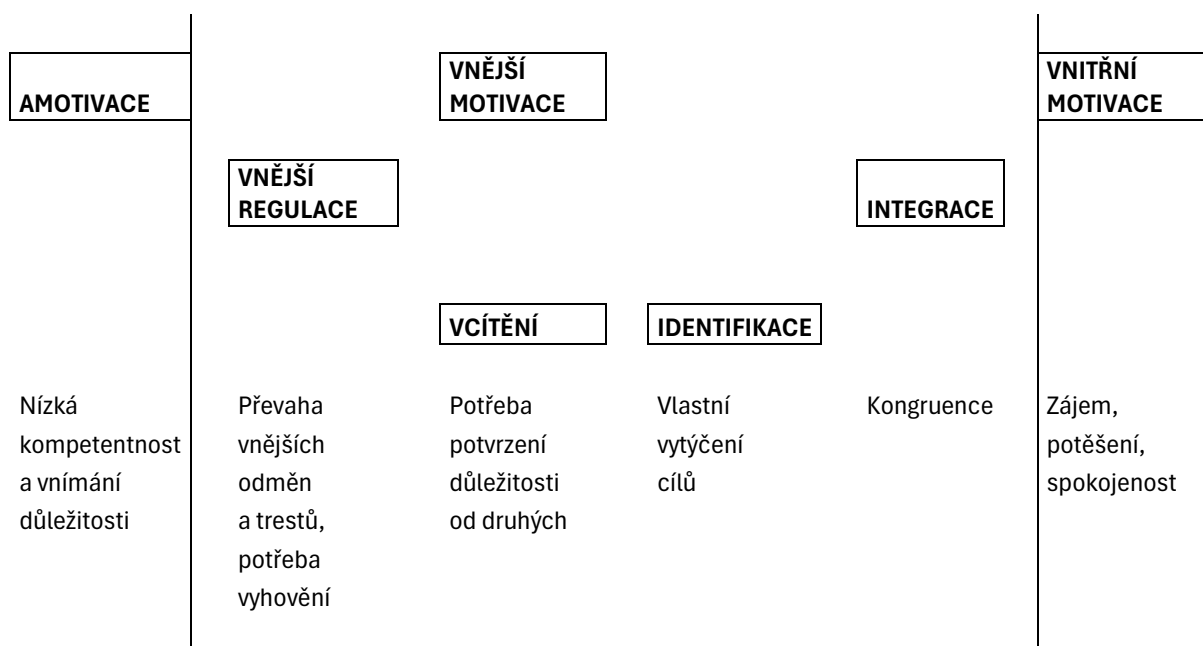
¹⁹ Tamtéž, s. 315.

²⁰ MEDLÍKOVÁ, Olga. *Umění motivace: návody a tipy pro pracovní i rodinný život*. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3005-4. str. 14-16

²¹ BLAŽEJ, Adam. *Motivace dětí a mládeže ve sportu*. Brno: MU, 2019. s. 13. ISBN 978-80-210-9355-3.

²² Amotivace = je stav, kdy člověk vymezuje minimální zájem o činnost

Obrázek č. 1: Klasifikace lidské motivace

Zdroj: Blažej Adam, *Motivace dětí a mládeže ve sportu*, str. 11

Dále můžeme klasifikovat motivaci na základě kritérií – počáteční, průběžná a výsledná motivace. Počáteční motivace nasměřuje jedince k cíli, průběžná má za úkol udržet aktivitu a neustále ji posilovat a výsledná motivace se objevuje až při splnění cílů a stupňuje míru motivace.²³

²³ DAŘÍLEK, Pavel, KLUSÁK, Pavel. *Pedagogická psychologie*. Olomouc: PdF UP, 2001. s. 60. ISBN 80-244-0294-7.

1.2 Faktory ovlivňující učení žáka

Na straně žáka i školního prostředí existuje široká škála faktorů – např. věk, pohlaví, státní příslušnost, socioekonomické prostředí, motivace, zkušenosti, znalosti, typy úloh, styly učení, postoje, které ovlivňují přístup žáka k učení.²⁴

„Jako zdroje motivace označujeme ty skutečnosti, které motivaci vytvářejí. K základním motivačním zdrojům patří:

- *Potřeby*
- *Návyky*
- *Zájmy*
- *Hodnoty a hodnotové orientace*
- *jiné*“²⁵

V následující kapitole se budeme těmito faktory zabývat více.

1.2.1 Potřeby, návyky, zájmy, hodnoty

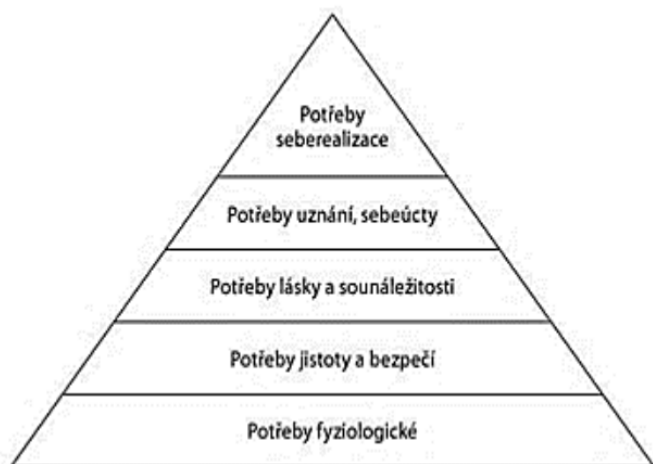
Potřeba je individuální pocit člověka a každý ji máme jinou. *„Potřeby jsou spojeny s tendencí k provedení určité akce a jsou prožívány jako přání, touhy, puzení a vášně. Mají povahu psychických sil směřujícím k vnějším cílům.“*²⁶

Abraham Maslow rozdělil potřeby do jednotlivých kategorií – fyziologické potřeby, potřeba bezpečí, lásky, uznání a seberealizace. Nazval to jako pyramidu potřeb, kterou sestavil na základě hierarchie.

²⁴ LOJOVÁ, Gabriela, VLČKOVÁ, Kateřina. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*. Praha: Portál, 2011. s. 136. ISBN 978-80-7367-876-0.

²⁵ BEDRNOVÁ, Eva, NOVÝ, Ivan. *Psychologie a sociologie řízení*. 3. vyd. Praha : Management Press, c 2007. ISBN 978-80-7261-169-0. str. 365 – 366.

²⁶ ŠVANCARA, Josef. *Emoce, city a motivace*. 2. doplň. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1975. s. 107.

Obrázek č. 2 – Maslowa pyramida potřeb

K uspokojení potřeb z vyšších pater nemusíme nutně uspokojit potřeby z nižších pater v krátkodobém horizontu, ale častokrát se potlačují.²⁷

„Maslow ukázal, že existuje jen jeden způsob, jak motivovat žáky – zajistit, aby jejich potřeby přináležitosti, ocenění a sebeaktualizace byly uspokojovány v průběhu připravených vyučovacích činností.“²⁸

Návyk je způsob chování a reakce na určitou situaci, kterou vykonáváme automaticky bez přemýšlení a vědomého rozhodování (např. návyk chodit včas spát, po příchodu ze školy napsat úkoly, vracet věc na místo). **Zájem** znamená pozitivní vztah jedince k určitému druhu činnosti, o který projevuje zájem, dává do něj pozornost a realizuje se. **Hodnota** označuje něco, co je pro různé sociální skupiny (rodina, vrstevníci, národ) důležité k životu, což je zdraví, místo, ekonomika, životní prostředí.²⁹

1.2.2 Sebehodnocení a hodnocení žáků

Hodnocení, ale také zkoušení a známkování je součástí kontrolní i samořídící funkce učení. Cílem je promyšlená, průběžná a včasná zpětná vazba od učitele směrem k žákovi, který má za úkol zajistit optimální rozvoj osobnosti žáka. Hodnocení žáka ovlivňuje osobnost učitele a také

²⁷ BLAŽEJ, Adam, *Motivace dětí a mládeže ve sportu*. Brno: MU, 2019. s. 9. ISBN 978-80-210-9355-3.

²⁸ PETTY, G. *Moderní vyučování*. Praha: Portál, 2013. s. 65. ISBN 978-80-262-0367-4.

²⁹ ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: UK, H+H, 1993. s. 86. ISBN 80-7066-534-3.

vztah mezi nimi a má vliv na postavení žáka ve třídě. Mezi hodnocení můžeme zařadit úsměv, ústní i písemný komentář, známku, popis a další.³⁰

„Hodnocení prostupuje vyučování permanentně, a to v situacích, ve kterých si účastníci hodnotící aktivity ani neuvědomují (povzbudivý úsměv, souhlasné pokývnutí hlavou, jednoduchá pochvala, ...), ale i v situacích, které jsou záměrně jako proces či akt hodnocení organizovány (závěrečné zkoušky, rozsáhlejší písemné práce, v podstatě i pravidelné zkoušení u tabule jako začátek téměř každé běžné vyučovací hodiny).“³¹

Nejčastějším způsobem hodnocení ve školním prostředí je známka a to z toho důvodu, že je přehledná, rychle orientační a má dostupnou informační hodnotu pro rodiče, děti i pedagogické pracovníky. Zároveň slouží jako sebekritické stanovisko k odvedené práci v hodinách a také ji většina učitelů považuje za jednu z nejméně oblíbených aktivit ve škole. Při známkování se učitel může dostat do nepříjemné situace, jelikož má vliv na třídní a školní klima, na vztahy mezi kolegy, na vztahy s vedením školy i rodiči. Znamky ovšem mají hlavní vliv na žáka, protože znamenají pro žáka úspěch a radost, ale také strach, depresi a úzkost. Tyto všechny emoce jsou vyvolávány reakcí rodičů a učitelů. Znamky pro žáky mají mnohem větší význam, když je k nim přidán komentář a vysvětlení.³²

„Systematičnost hodnocení žáků ve výuce můžeme spatřovat v tom, že tuto činnost učitel připravuje, organizuje, provádí ji pravidelně, v určitých časových intervalech a výsledky jsou porovnávány se zvolenými normami. A právě touto kvalitou (systematičností, permanentností) má školní hodnocení nesmírně silný vliv na povahu vyučování vůbec, na intenzitu učebních činností žáků i na kvalitu a schopnost sebehodnocení žáků.“³³

Formativní hodnocení

Dalším možným nástrojem je formativní hodnocení, tj. že učitelé a žáci shromažďují a vyhodnocují materiály o výkonu žáků, aby mohli lépe rozhodnout o dalším postupu ve výuce.³⁴

³⁰ DAŘÍLEK, Pavel, KLUSÁK, Pavel. *Pedagogická psychologie*. Olomouc: PdF UP, 2001. s. 137-138. ISBN 80-244-0294-7.

³¹ KOLÁŘ, Zdeněk a Renata ŠIKULOVÁ. *Hodnocení žáků*. 2. dopl. vyd. Praha: Grada, 2009, Pedagogika. s. 17-18. ISBN 978-80-247-2834-6.

³² ČAPEK, Robert. *Odměny a tresty ve školní praxi*. Praha: Grada, 2014. s. 104-107. ISBN 978-80-247-4639-5.

³³ KOLÁŘ, Zdeněk a Renata ŠIKULOVÁ. *Hodnocení žáků*. 2. dopl. vyd. Praha: Grada, 2009, Pedagogika. s. 18. ISBN 978-80-247-2834-6.

³⁴ LEAHYOVÁ, Siobhán, WILIAM, Dylan. *Zavádění formativního hodnocení*. Praha: EDUKační LABORatoř, 2016. s. 8. ISBN 978-80-906082-7-6.

Pokud chceme formativní hodnocení lépe pochopit, musíme ho vnímat jako faktory spolupracující dohromady (kam žák směřuje, kde se nachází a jakým způsobem se tam dostane) a vliv učitele, spolužáků a žáky samotné.³⁵

Tabulka č. 1: Pět klíčových strategií formativního hodnocení

	Kam žák směřuje	Kde je právě teď	Jak se tam dostane
Učitel	Objasňování, sdílení a porozumění cílům učení a kritériím úspěchu	Organizování efektivní třídní diskuse, aktivit a zadávání úloh, kterými získáme důkazy o učení	Poskytování efektivní zpětné vazby, která podporuje učení a posouvá je vpřed
Spolužák		Aktivizování žáků jako zdrojů učení pro sebe navzájem	
žák		Aktivizování žáků jako "vlastníků" svého učení	

Zdroj: Leahyová Siobhán, Wiliam Dylan, Zavádění formativního hodnocení

Z tabulky vyčteme, že se první strategie zaměřuje na odpovědnost aktérů ve školní třídě. Dále řeší roli učitele, který má za úkol zjistit, kde se žák nachází a zároveň mu poskytuje zpětnou vazbu o tom, kde jsou a jak se posunou dál. Další strategií je vzájemné hodnocení mezi spolužáky a jejich podpora v učení a vždy se snaží o samostatnost žáka.³⁶

„Dobře používaná klasifikace zlepšuje třídní klima a vhodně motivuje. Naopak, pokud nevhodně používám slovní hodnocení, mohu škodit a ubližovat. Školní známky a slovní hodnocení, dva významné hodnotící systémy, nejsou v rozporu, ale vhodně se doplňují a jeden nelze druhým beze ztrát nahradit.“³⁷

Základy sebehodnocení a vytvoření názoru na své vlastní schopnosti se učíme už v předškolním věku, ve školním prostředí mají na děti vliv očekávání a nároky rodičů. Žákům ve škole nestačí jen úkol splnit, ale chtějí být úspěšní a být za práci dostatečně oceněni. Úspěch žáka spočívá v jeho sebedůvěře, to znamená, že pokud má dítě přiměřenou sebedůvěru, tak pracuje na úrovni, která se od něj očekává. Na druhou stranu brání dítěti dosahovat dobrých výsledků, kterých by

³⁵ LEAHYOVÁ, Siobhán, WILIAM, Dylan. *Zavádění formativního hodnocení*. Praha: EDUKAČNÍ LABORATOŘ, 2016. s. 11. ISBN 978-80-906082-7-6.

³⁶ Tamtéž, str. 11.

³⁷ ČAPEK, Robert. *Odměny a tresty ve školní praxi*. Praha: Grada, 2014. s. 116. ISBN 978-80-247-4639-5.

dosáhnout mohlo, protože jsou při obtížnějších situacích nejisté, negativní a úzkostně reagují na úkoly.³⁸

V této kapitole jsme se dozvěděli, že je důležité, když žák dostane hodnocení za svou vykonanou práci, protože ho může motivovat. Ale učitel musí správně zvolit, jakým způsobem hodnotí žáky – jestli známkou nebo komentářem. Pokud žák dostává zpětnou vazbu průběžně, pokrok a jeho výkon bude lepší.

1.2.3 Školní prostředí

Škola je instituce, která má částečně za úkol vzdělávat a vychovávat. Ve škole se žák setkává se svými vrstevníky a plní svůj společný cíl. Tohoto cíle dosahují postupnými kroky, ve kterých má rozhodující roli učitel.³⁹ Úkolem školy je aktivně formovat osobnost dětí a připravit je na budoucí zaměstnání. Právě ve školním prostředí se žáci naučí něco užitečného a důležité věci, které se jim budou hodit do osobního a pracovního života.⁴⁰

Školní třída je specifická vrstevnická skupina, ve které jsou si žáci rovnocenní. Žák se snaží do této skupiny začlenit a chce být třídou přijat, což se mu nemusí pokaždé splnit. Každá třída je odlišná a je specifická ve všech náležitostech a to může ovlivnit postoj a rozvoj žáka včetně školního prospěchu.⁴¹ Po dobu, kdy žák plní školní docházku, je školní třída nejvýznamnějším prostředím pro sociální vazby žáků a pomáhá jim začleňovat se do třídního kolektivu. Jako základní funkci plní budování vztahy mezi spolužáky a podporovat je.⁴²

„Třídní klima je souhrn subjektivních hodnocení a sebehodnocení vnímání, prožitků, emocí a vzájemného působení všech účastníků, které v nich jako ve spolutvůrcích a konzumentech vyvolávají edukační i jiné činnosti v daném prostředí.“⁴³

³⁸ KLÉGROVÁ, Jarmila a VÁGNEROVÁ, Marie. *Poradenská psychologická diagnostika dětí a dospívajících*. Praha: UK, 2008. str. 401. ISBN 978-80-246-1538-7

³⁹ GAJDOŠOVÁ, Eva, HERÉNYIOVÁ, Gabriela. *Rozvíjení emoční inteligence žáků*. Praha: Portál, 2006. s. 109. ISBN 80-7367-115-8.

⁴⁰ ČAPEK, Robert. *Odměny a tresty ve školní praxi*. Praha: Grada, 2014. s. 12. ISBN 978-80-247-4639-5.

⁴¹ KLÉGROVÁ, Jarmila, VÁGNEROVÁ, Marie. *Poradenská psychologická diagnostika dětí a dospívajících*. Praha: UK, 2008. s. 501. ISBN 978-80-246-1538-7.

⁴² KREJČOVÁ, Lenka. *Psychologické aspekty vzdělávání dospívajících*. Praha: Grada, 2011. s. 93. ISBN 978-80-247-3474-3.

⁴³ ČAPEK, Robert. *Odměny a tresty ve školní praxi*. Praha: Grada, 2014. s. 13. ISBN 978-80-247-4639-5.

Ukázka sociometrického měření – u této techniky žáci popisují a hodnotí spolužáky ve třídě:

„Týká se typu „*Guess Who?*“

1. *Nejoblíbenější ve třídě je:*
2. *Nejvíce kamarádský ve třídě je:*
3. *Nejchytřejší ve třídě je:*
4. *Nejméně příjemný(á):*
Anebo
5. *Někdo, kdo si z tebe dělá legraci:*
6. *Někdo, kdo mi nadává:*
7. *Někdo, kdo se mnou nemluví:*
8. *Někdo, kdo ti něco vzal a tvrdí, že to neudělal:*

Anebo

9. *Kdo pomáhá ostatním dětem:*
10. *Kdo je zlý:*
11. *Kdo je příliš stydlivý, aby se s někým spřátelil:*
12. *Kdo je obzvláště milý:*

Anebo

13. *Ti, kteří pomáhají druhým:*
14. *Ti, který potřebují na práci klid:*
15. *Ti, kteří dělají šaškoviny, aby se ostatní smáli:*
16. *Ti, kteří jsou krutí k ostatním:“*

Při vyhodnocení tohoto šetření pak pedagogický pracovník získá jednotlivé role žáků ve třídě. To má právě vliv na klima ve třídě, a to ovlivňuje prožívání, vnímání a emoce ve třídním kolektivu.⁴⁴

Se strukturou třídy souvisí i vznik menších podskupin ve třídní skupině, ve které se sdružují žáci s podobnou pozicí, která určuje zájmy, názory, dobu strávenou mimo vyučování, školní výkonnost nebo sociometrický status. Z důvodu vytvoření těchto odlišných skupin se může

⁴⁴ ČAPEK, Robert. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada, 2010. s. 80. ISBN 978-80-247-2742-4.

objevit nebezpečné elitářství mezi členy. V takovém případě musí zasáhnout např. školní psycholog, výchovný poradce nebo třídní učitel, aby nevznikly závažné výchovné problémy.⁴⁵ Je důležité, aby se žáci cítili bezpečně, spokojeně a šťastně ve školním prostředí – ve své třídě, protože tam tráví velmi mnoho času. Třídní učitel to může zjistit pomocí sociometrických šetření, které získá ve spolupráci např. s psychologem nebo školním speciálním pedagogem.

1.3 Motivace žáků k předmětům

„Podle tradičního názoru je zájem o jednotlivý učební předmět nebo i obecnější zájem o učení jakoby „kamének v složité mozaice“ žákovy motivace, položený vedle mnoho dalších zájmů, potřeb, motivačních činitelů osobnosti. Jinak lze chápat zájem o učení jako souhrnné označení žákovy motivace ve vztahu k učení.“⁴⁶

V průběhu studia má žák tendenci hovořit o cizojazyčném prostředí, které vytváříme. V případě, že žák nedokáže použít jednoduché fráze, tak zjistí, že pokrok v učení bude pomalejší a v tom mu můžeme pomoci. Např. v rámci konverzace bude více hovořit dospělý a žák bude poslouchat, postupem času se tyto role otočí.⁴⁷

„K hlavním faktorům vnitřní motivace k učení patří:

- smysluplnost, užitečnost toho, co se učím,*
- porozumění principům,*
- úkoly jsou výzvou,*
- svoboda vybrat si obor, téma, způsob, jak svoje téma zpracuju,*
- míra pokroku v dovednostech,*
- prostor pro kreativitu, nové přístupy,*
- možnost spolupracovat v týmu.*

Tohle ovšem předpokládá jiné způsoby práce ve vzdělávacím procesu, např. projektové vyučování a průběžné, formativní hodnocení.“⁴⁸

⁴⁵ GAJDOŠOVÁ, Eva, HERÉNYIOVÁ, Gabriela. *Rozvíjení emoční inteligence žáků*. Praha: Portál, 2006. s. 111. ISBN 80-7367-115-8.

⁴⁶ ČÁP, Jan. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: UK, H+H, 1993. s. 186. ISBN 80-7066-534-3.

⁴⁷ DUNN, Opal. *Pomozte svému dítěti naučit se cizí jazyk*. Olomouc: INFOA, 2003. s. 55. ISBN 80-7240-315-X

⁴⁸ MEDLÍKOVÁ, Olga. *Umění motivace: návody a tipy pro pracovní i rodinný život*. Praha: Grada, 2021. str. 18. ISBN 978-80-271-3005-4.

K rozvíjení motivaci žáků k předmětu také záleží na učiteli, které metody a jakým způsobem je bude využívat v hodinách. Existuje široká škála metod – projektové vyučování, vyučování hrou, soutěže, odměny a tresty, brainstorming, tvořivost a imaginace, kooperativní vyučování a učení, skupinová dynamika, uplatňování principu hierarchie cílů a mnoho dalších.⁴⁹

Dále zmíním, že vliv mají i motivy ke školní práci a to rozdělím na studenty zaměřené na zvládnutí úkolů a studenty na podání výkonu. V prvním případě se žáci chtějí zdokonalovat a zlepšovat se ve své práci, mají zájem o nové poznatky, dovednosti a svou aktivitou ve skupině přispívají k učebnímu pokroku. Studenti orientovaní na výkon se především zaměřují na prezentaci před okolím, která je spojená s vědomým úspěchem a mírou soutěživosti s ostatními spolužáky, neboť chtějí mít lepší výsledek.⁵⁰

Zvyšování motivace rozvíjí aktualizace potřeb žáků - je to potřeba poznávací, výkonová a sociální:

1. Potřeby poznávací – jsou to potřeby, které se nemusí plně rozvinout. Pokud se u žáka rozvinou, znamenají pro žáka hlavním motivačním zdrojem k učení. Jedná se o potřebu získat nové informace (žák se usilovně snaží získat nové poznatky, uspořádat si je a uchovat) a dále potřebu vyhledávání a problémů. V tomto případě může být žák úspěšný při učení a uspokojí své potřeby poznávání.
2. Výkonové potřeby – tyto potřeby analyzují motivaci úspěšného výkonu a motivace vyhnouti se neúspěchu. Motivace k učení je efektivní, když dítě vyrůstá v prostředí, kde jsou na něj kladeny vysoké nároky.
3. Sociální potřeby – u této potřeby je důležitá komunikace a interakce s ostatními lidmi. Jako nejvýraznější sociální potřebu u žáka zahrneme potřebu pozitivních vztahů a potřebu sociálního vlivu.⁵¹

⁴⁹ LOKŠA, Jozef, LOKŠOVÁ, Irena. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Praha: Portál, 1999. s. 43-45. ISBN 80-7178-205-X.

⁵⁰ KREJČOVÁ, Lenka. *Psychologické aspekty vzdělávání dospívajících*. Praha: Grada, 2011. s. 119. ISBN 978-80-247-3474-3.

⁵¹ LOKŠA, Jozef, LOKŠOVÁ, Irena. *Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole*. Praha: Portál, 1999. s. 25-33. ISBN 80-7178-205-X.

1.3.1 Význam cizích jazyků

Lingvisté uvádějí několik základních dovedností v cizím jazyce – čtení, psaní, mluvení, porozumění, které jsou potřeba k využití cizího jazyka. Jednomu stačí umět psát a druhému mluvit, každý má jiné cíle a priority. Pokud se jedinec naučí základy cizího jazyka, tak volí cestu dalšího vzdělávání, které umožní větší přehled.⁵²

Než se začneme učit cizí jazyk, musíme si promyslet, na který se zaměříme. Při učení cizího jazyka je důležité naplánovat, jak a kdy ho budeme používat.⁵³ V současné době převažuje takový postoj na efektivitu výuku cizích jazyků, že nestačí pouze zavádět moderní metody a styly učení a využívání edukačních materiálů, ale zaměřit se na samotného žáka a jeho potřeby.⁵⁴

Na počátku studia cizích jazyků jsme aktivní, máme zájem se učit, jsme namotivováni do učení, ale v průběhu několik týdnů nebo měsíců toto nadšení upadá. V tomto případě jedinec musí znát svůj cíl a také důvod, proč se rozhodl pro výuku cizího jazyka.⁵⁵ Pokud se zvládneme naučit cizí jazyk, nedosáhneme cíle, ale funguje jako prostředek. Cílem je úspěšné zvládnutí pracovních, společenských, zahraničních nebo jiných záležitostí v cizím jazyce.⁵⁶

„Efektivně studovat a používat jazyk znamená dělat to takovým způsobem, aby to odpovídalo našim podstatným hodnotám a cílům, aby nám to pomáhalo stát se sebou samými. Při svém zvažování musí mít kromě jiného na zřeteli, které hodnoty a cíle jsou teď důležitější, kterým je třeba dát přednost. A to může zodpovědně zjistit pouze tehdy, kdy ví, co chce ze svého života udělat, když ví, jakým člověkem se chce stát.“⁵⁷

Pokud se žák v brzkém věku naučí cizí jazyk, dá se velmi úspěšně využít v osobním životě. Nejprve ve škole, v zaměstnání, při cestování v zahraničí nebo v jiných záležitostech v cizím jazyce. Někdo cizí jazyk používá jako každodenní komunikaci.

⁵² GRUBER, David. *Jak se efektivně učit cizí jazyk*. Ostrava: Repronis, 1998. s. 24. ISBN 80-86122-25-5.

⁵³ DUNN, Opal. *Pomozte svému dítěti naučit se cizí jazyk*. Olomouc: INFOA, 2003. s. 69. ISBN 80-7240-315-X

⁵⁴ Janíková Věra a kol., *Výuka cizích jazyků*. s. 50. ISBN 978-80-247-3512-2.

⁵⁵ GRUBER, David. *Jak se efektivně učit cizí jazyk*. Ostrava: Repronis, 1998. s. 93. ISBN 80-86122-25-5.

⁵⁶ Tamtéž, str. 87

⁵⁷ KUPKA, Ivan. *Jak úspěšně studovat cizí jazyky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Přeložil Dagmar KRTIČKOVÁ. Praha: Grada, 2012. s. 15. ISBN 978-80-247-4387-5.

1.3.2 Inovativní metody a přístupy k výuce CJ

„Metody ožívují učivo, jsou dynamizující stimulanty jeho existence ve výchovně-vzdělávacím procesu, tedy nejen jako projekt, nýbrž i sám proces. Jestliže jsme učivo vážali především na lingvistiku, pak metody mají nejbližší k psychologii.“⁵⁸

Choděra⁵⁹ uvádí, že metody v cizojazyčném vyučování můžeme chápat různě:

1. V užším pojetí jako specifické způsoby interakce pedagoga a žáka, když žák pod dohledem učitele získává důležité znalosti, vědomosti a návyky a dále snaží se rozvíjet své schopnosti.
2. Metody v širším smyslu slouží jako přístup k učení se cizím jazykům, základní lingvodidaktické metody.

Každý učitel musí promyslet výukové metody na základě věkového uskupení žáků, které slouží k posílení sebevědomí, kreativity a sebevyjádření.⁶⁰ Jedna z nejčastějších metod ve výuce cizích jazyků je kreativní psaní, ve kterém žáci pracují s asociací, jazykovou ekvivalencí, formou textu.⁶¹

Jako další metody uvedeme:

- *„Gramatickou – učí gramatickým pravidlům spolu se skupinami slov, nevyžaduje se plyně mluvícího učitele,*
- *Překladovou – orientuje se na stále těžší překlady oběma směry, učitel opět nemusí v cizím jazyce excelovat,*
- *gramatiko-překladovou – to je kombinace předchozích dvou, klíčové bylo neudělat mnoho gramatických či překladových hrubek,*
- *přímou – odmítá biflování gramatických pravidel a překladových cvičení, ale zamýšlí poslechovou zkušeností ve větších celcích empiricky objevit fakta o jazyce (před překladem do mateřského jazyka dává přednost asociaci s konkrétní věcí nebo obrázkem apod.)“*

⁵⁸ CHODĚRA, Radomír. *Didaktika cizích jazyků*. Praha: Academia, 2013. s 91. ISBN 978-80-200-2274-5.

⁵⁹ Tamtéž, str. 92

⁶⁰ JANÍKOVÁ, Věra a kol.. *Výuka cizích jazyků*. Praha: Grada, 2011. s. 89. ISBN 978-80-247-3512-2.

⁶¹ Tamtéž, str. 104

- dalšími metodami jsou: fonetická, audio-vizuální, situační, filmovou, konverzační, čtecí atd. Učitel časem zjistí, že každému žákovi vyhovuje jiná metoda, pomocí které žák podá maximální školní výkon.⁶²

Z hlediska komplexní výuky cizích jazyků má podstatnou roli psychická stránka žáka, kde by měli objevit své možnosti. Toto celostní pojetí využívá škálu výukových metod a aktivit, jako jsou např.: verbální i neverbální úkoly, odpočinkové metody, relaxace a meditace, aktivity spojené s hudbou.⁶³

Ze začátku je důležité zjistit, kterou metodu využívat. Učitel si může vybrat z velké škály možností. Každý žák je jiný a může mu sedět něco jiného. Postupně můžou pracovat na zdokonalení cizího jazyka a využít různou škálu výukových metod a aktivit.

⁶² GRUBER, David. *Jak se efektivně učit cizí jazyk*. Ostrava: Repronis, 1998. s. 31-32. ISBN 80-86122-25-5.

⁶³ JANÍKOVÁ, Věra a kol.. *Výuka cizích jazyků*. Praha: Grada, 2011. s. 55. ISBN 978-80-247-3512-2.

2 CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

Žák s odlišným mateřským jazykem je jednoznačný termín a je to žák, který buď může mít české občanství, nebo dokonce nemusí. Ve edukačním prostředí je podstatné, že neovládá ani nerozumí českému jazyku, ba dokonce to může být žák, který dlouhodobě žil v zahraničí, ale studuje v České republice.

„Žák s odlišným mateřským jazykem nemusí mít české státní občanství stejně jako žák cizinec, ale dokonce ho mít může (tento aspekt není důležitý). Jinými slovy žák s OMJ ve volných chvílích nebo s rodiči hovoří jiným cizím jazykem než českým. Češtině jako vyučujícímu jazyku totiž vůbec nerozumí a nedokážou ho používat. Mohou to také být žáci, kteří studovali v zahraničí nebo se zde narodili a dlouhodobě tu žijí, ale doma používají jiný než vyučovací jazyk.“⁶⁴

Pokud žák s odlišným mateřským jazykem nastupuje do české školy, je pro něj systém školství zcela nový. Každý z těchto žáků se jinak adaptuje, orientuje, jinak reaguje na situace a rozvíjí se, proto prožívají i různé emoce, často cítí osamělost, pocit bezmoci, jsou často unavení, čelí školnímu neúspěchu, tlak na svoji osobu a někteří se odmítají přizpůsobit v české škole. V tomto případě se snažíme žákům vytvořit bezpečné prostředí, vytváříme nové společenské vztahy, mít šanci se na někoho obrátit a vytvářet psychickou pohodu, naučit se základní komunikaci, zažít úspěch, cítit respekt a další.⁶⁵

Počet cizinců se na území České republiky za poslední roky zvyšoval, např. v roce 2016 to bylo 493 441, v roce 2020 se počet zvedl na 632 570 a v roce 2023 dokonce 1 063 225.⁶⁶ To platí i pro žáky s OMJ v českém školství, kteří pocházejí ze Slovenska, Ukrajiny, Vietnamu, Ruska aj., proto je důležité, abychom je podporovali a vytvářeli příjemné klima. Vedle podpory státu formou azylu nebo udělování trvalého pobytu, existují také organizace pomáhající žákům a rodinám, které vytvářejí kulturní vazby v novém prostředí. Jsou to tzv. krajské spolky, ve

⁶⁴ Děti a žáci s OMJ | Inkluzivní škola [cit. 2024-10-11]. Dostupné z: inkluzivniskola.cz

⁶⁵ BERNKOPFOVÁ, Michala, NOSÁLOVÁ, Barbora, TITĚROVÁ, Kristýna, VÁGNEROVÁ, Tereza, VÁVROVÁ, Jana. *Průvodce začleňováním žáků s odlišným mateřským jazykem*. Praha: META, o.p.s a UK, 2019. s. 16-17. ISBN 978-80-88171-24-9.

⁶⁶ Ředitelství služby cizinecké policie, Český statistický úřad, [cit. 2024-10-25]. Dostupné z: csu.gov.cz

kterých udržují původní tradice a zvyky (jazyk, tanec, zpět atd.), které předávají nové generaci v biculturním prostředí. Ve škole to může znamenat, že mají třídu pro jazykovou přípravu a tito žáci-cizinci si např. připraví vystoupení.⁶⁷

Prostředí v cizím jazyce, ve kterém si dítě osvojuje jazykové základy a tímto jazykem s rodinou hovoří, je ovlivněno postojem a názorem rodičů. Tyto děti jsou schopny hovořit oběma jazyky, ale jeden z nich je dominantní a ten druhý dokážou ovládat na základě různých okolností. Nicméně to neplatí pro všechny děti, jelikož jsou odlišné a nepředvídatelné.⁶⁸

Pokud žák nastupuje do školy, je nutné, aby zažil pocit přijetí od svého okolí. Musí vědět, že v prvních dnech se může na někoho spolehnout – např. koordinátor cizinců, psycholog, vybraní spolužáci ze třídy. Tato pomoc bude trvat několik týdnů, nebo měsíc, dokud žák bude potřebovat. V dalším případě je nutné motivovat třídu, aby přijala žáky s odlišným mateřským jazykem, navázala a budovala s nimi přátelské vztahy, případně by pedagogický pracovník zabránil nežádoucím jevům. V opačném případě to může být negativní vliv na psychickou pohodu příchozího žáka.⁶⁹

⁶⁷ MUSIL, Jan, ŘÍČAN, Jaroslav. *Cizinec ve třídě: pohled zevnitř*. Ústí nad Labem: UJEP, 2019. s. 25. ISBN 978-80-7561-189-5.

⁶⁸ HARDING-ESCH, Edith, RILEY, Philip. *Bilingvní rodina*. Praha: Portál, 2008. s. 69-70. ISBN 978-80-7367-358-1.

⁶⁹ BERNKOPFOVÁ, Michala, NOSÁLOVÁ, Barbora, TITĚROVÁ, Kristýna, VÁGNEROVÁ, Tereza, VÁVROVÁ, Jana. *Průvodce začleňováním žáků s odlišným mateřským jazykem*. Praha: META, o.p.s a UK, 2019. s. 49. ISBN 978-80-88171-24-9.

3 EMOCIONÁLNÍ WELLBEING

Tato kapitola začne charakteristikou, co jsou emoce. Biddulph⁷⁰ uvádí, že emoce chápeme jako fyzické vnímání, které zažijeme v určitých situacích. Emoce zažíváme každý den a stále je cítíme v různé intenzitě, ta může být velmi slabá až velmi silná – záleží na konkrétním zážitku, který se zrovna odehraje. Emoce rozdělíme do čtyř základních kategorií – hněv, strach, smutek a radost. Dále rozlišujeme další emoční odstíny v různých kombinacích, které existují a může jich být až tisíce. Například žárlivost je kombinace hněvu a strachu, nebo nostalgie je směs radosti a smutku. S příchodem dítěte na svět se emoce teprve začínají utvářet a jako nemluvnata nemáme zábrany, a proto je důležité, abychom se je naučili zvládat.

3.1 Pocity žáků s OMJ ve třídě – důležitost kolektivu

Klima má vliv na vztahy mezi žáky, a dokonce může pro někoho fungovat jako motivace, proč ráno vstávat a jít za kamarády do školy. V tomto prostředí hraje důležitou roli i pedagog, který se snaží poznat své žáky, sleduje vztahy mezi nimi a vyhodnocuje je. K tomu, aby měl učitel přehled o vztazích ve třídě, mu pomůžou různé adaptační dny, průběžné zpětné vazby nebo sociální hry. Jeden ze způsobů je sociometrické šetření, které dá učiteli detailní přehled o situaci, rolích a postavení žáků ve třídě.⁷¹

Je důležité, aby učitel a žák byli jako jeden tým k zvládnání problémů, to znamená, že do řešení těchto problémů jsou zapojeni všichni účastníci. Tudíž některé problémy nelze posuzovat na jednotlivce, ale budeme na ně nahlížet na pozadí interakce mezi učitelem a žákem. Pokud tedy třída řeší jakýkoliv problém, vyučující i žáci sdílí své názory bez ohledu na to, zda s tím někdo souhlasí či nikoliv. Je důležité si aktivně naslouchat, pomoc ostatním a vytvořit bezpečné prostředí. S konečným výsledkem by měly být spokojeny obě dvě strany – vyučující i žáci.⁷²

„Chybí důraz na oblast psychohygieny, kde téměř neexistují programy prevence deprese, úzkosti, škodlivého stresu a sebevraždy. Žáci nemají dostatek informací v oblasti duševního zdraví a nemalé procento jich pociťuje úzkosti spojené se školou. Pro řešení tohoto

⁷⁰ BIDDULPH, Steve. *Proč jsou šťastné děti šťastné*. Praha: Portál, s. r. o., 1997. str. 56. ISBN 80-7178-155-X

⁷¹ ČAPEK, Robert. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada, 2010. s. 79-80. ISBN 978-80-247-2742-4.

⁷² BUCHWALD, Petra. *Stres ve škole a jak ho zvládnout*. Brno: Edika, 2013. str. 77-87. ISBN 978-80-266-0159-3

*problému je potřeba rozvíjet funkční sociální chování u žáků, což se ve vzdělávacím systému děje dosud jen v omezené míře. Současně je třeba vytvořit podmínky ve školách i neformálním vzdělávání k rozvoji funkčního sociálního chování žáků.*⁷³

3.2 Spokojenost se školou, vztahy ve třídě a vnímání podpory k učivu

*„Regulace vztahem nastává při pozitivním kontaktu mezi dvěma lidmi. Díky neurocepci náš nervový systém dostává informace o tom, že se můžeme uvolnit, protože situace, ve které se nacházíme, je bezpečná. Náš vlastní stav má rozhodující vliv na to, v jakém stavu se budou nacházet děti, se kterými pracujeme. Pokud přijdeme do výuky vystresovaní, bude naše tělo vysílat signály vyjadřující neklid, který se prostřednictvím neurocepce a sociálního odvozování přeneseme i na děti. „Sociálně odvozujeme“, když čteme signály lidí v našem okolí a z nich zjišťujeme, jak se máme zachovat.*⁷⁴

*„Vedení školy by mělo rozvíjet klima, ve kterém se budou cítit dobře žáci, pedagogové i rodiče. Základním předpokladem je rozvíjení vztahů a vzájemné důvěry na úrovni participujících aktérů, posilování motivujícího prostředí a nastavení podpory pro dosažení vzdělávacích cílů a co nejlepších výsledků žáků během učení.*⁷⁵

Tato kapitola popisuje, že pozitivní kontakt se všemi jedinci ve třídě je velmi důležitý a podstatný pro další spolupráci. V případě, že je učitel ve výuce ve stresu, je velká pravděpodobnost, že tento neklid přeneseme i na žáky.

Proto jsou různé třídnické hodiny či jiné aktivity, které slouží rozvíjet klima třídy i školy a fungují k rozvíjení pozitivních vztahů a vzájemné důvěry. V tomto dlouhodobém procesu spolupracují rodiče žáků a vedení školy.

⁷³ Strategie vzdělávací politiky České politiky do roku 2030+, str. 33-34 [cit. 2024-10-15]. Dostupné z: Brozura_S2030_online_CZ.pdf

⁷⁴ Wellbeing ve škole: jak na pozitivní přístup ve škole, [cit. 2024-10-5]. Dostupné z: ucimespolecne.cz/praxe/wellbeing-ve-skole

⁷⁵ Strategie vzdělávací politiky České politiky do roku 2030+, str. 34 [cit. 2024-10-15]. Dostupné z: Brozura_S2030_online_CZ.pdf

Závěr teoretické části

V této teoretické části jsem se podrobně zabýval různými aspekty motivace žáků a faktory, které ovlivňují jejich učení. Nejprve jsem se zaměřil na rozdělení motivace a identifikovali jsme klíčové faktory, jako jsou sebehodnocení, hodnocení žáků, potřeby, návyky, zájmy a hodnoty, a také školní prostředí. Dále jsem uvedl význam motivace žáků k učení, se zvláštním důrazem na cizí jazyky, a představili jsme inovativní metody a přístupy k motivaci žáků k učení anglického a německého jazyka.

Následně jsem se věnoval charakteristice žáků s odlišným mateřským jazykem a jejich vztahu k českému jazyku. Zde jsem zdůraznil význam vzdělávání ŽOMJ a specifikoval jsem motivaci těchto žáků k učení českého jazyka.

V poslední části jsem se zaměřil na emocionální wellbeing žáků, zejména na pocity žáků s odlišným mateřským jazykem ve škole a důležitost kolektivu.

Teoretická část nám poskytla pevný základ pro pochopení problematiky motivace žáků a jejich emocionálního wellbeingu. Tyto poznatky budou klíčové pro následující praktickou část, kde budeme aplikovat teoretické poznatky na konkrétní výzkumný problém. Věřím, že aplikace těchto teoretických poznatků nám umožní získat cenné informace a přispět k lepšímu porozumění motivace a wellbeingu žáků.

PRAKTICKÁ ČÁST

Tato empirická část se zaměřuje na zkoumání motivace k učení se cizím jazykům u žáků s odlišným mateřským jazykem na úrovni nižšího sekundárního vzdělávání. Motivace k učení je klíčovým faktorem, který ovlivňuje školní úspěch a celkový rozvoj žáků. Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jaké faktory, jako jsou například pohyby a gesta, komunikace s ostatními, školní prostředí, zájem o společnost a používání obrázků a písniček, další vnější aspekty ovlivňují motivaci těchto žáků.

Výsledky tohoto výzkumu mohou přispět k lepšímu porozumění potřebám žáků s odlišným mateřským jazykem a pomoci učitelům přizpůsobit výukové metody tak, aby byly efektivnější.

Empirická část bude strukturována následovně:

Nejprve představím cíl praktické části, ve které zkoumám motivaci žáků s odlišným mateřským jazykem, a proto jsem si zvolil dvě výzkumné otázky. Následně popíšu obě formy dotazníkového šetření – pro žáky k anglickému a německému jazyku a dále dotazník pro žáky s odlišným mateřským jazykem k českému jazyku. Dále zdůvodním výběr výzkumného vzorku, uvedu výzkumnou metodu a postup při výzkumu, tzn. v jakých ročnících žáci vyplňovali dotazníky a za jakých podmínek. Dále objasním, kde, proč a jak proběhlo dotazníkové šetření na základní škole, včetně zpracování, vyhodnocení výsledků s následnou diskuzí a možným návrhem řešením ze strany školy. Praktickou část uzavřu diskuzí nad výsledky a závěrem.

4 CÍL VÝZKUMU, FORMULACE OTÁZEK

Cílem práce bude zkoumání motivace žáků k jednotlivým předmětům včetně faktorů na učení, jaké další aspekty mají vliv na výsledky žáků a jak působí na tyto žáky školní prostředí, spolužáci a pedagogičtí či jiní pracovníci školy. Tohoto cíle dosáhnu prostřednictvím dotazníků, které vyplní žáci 7. – 9. ročníku na základní škole v Mostě.

Výsledky dotazníkové šetření následně předám vedení školy a učitelům, asistentům pedagoga a ostatním pracovníkům školy k rozvoji bezpečného prostředí.

V diplomové práci si odpovíme na dvě výzkumné otázky:

1. jaké jsou školní faktory motivace žáků k učení?
2. jaký je vztah mezi emocionálním wellbeingem a motivací k učení žáků 2. stupně?

Před samotným výzkumem jsem si detailně prostudoval odbornou literaturu, která mi následně pomohl sestavit časový harmonogram k vypracování mé výzkumné části.

Fáze	Období	Činnost
Příprava	4/2024 - 8/2024	studium odborné literatury stanovení cíle a výzkumných otázek
Realizování výzkumu	9/2024 - 10/2024	dotazníky sběr dat
Vyhodnocení	10/2024 – 11/2024	analýza, interpretace dat shrnutí

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Dotazníky jsou součástí kvantitativního výzkumu a současně zkoumá větší počet respondentů v krátkém časovém horizontu. Výhodou dotazníků je, že žáci mají více času na odpovědi, nad kterými mohou přemýšlet a dostatečně si rozmyslet své odpovědi. Z důvodu udržení bezpečného a přátelského prostředí, vzájemné důvěry a empatie nebudu dotazníkového šetření zveřejňovat konkrétní jména, budou prováděna anonymně, proto hodnota odpovědí může být vyšší na základě pravdivosti.

Při sestavení otázek v dotazníku jsem se inspiroval vývojovým psychologem Howardem Gardnerem, který ve své knize *Dimenze myšlení: teorie rozmanitých inteligencí*⁷⁶ popsal teorii osmi druhů inteligence a vliv na tvorbu otázek mělo to, co mě v této problematice zajímá a hlavně vycházely ze stanovených cílů. Dotazník je tvořen formou Likertovoy škály a následně odpověďmi: zcela souhlasím – souhlasím – nesouhlasím – zcela nesouhlasím a dvě polootevřené doplňující otázky. V příloze č. 4 uvedu ukázkou jednoho sestaveného a vyplněného dotazníku pro žáka s odlišným mateřským jazykem zaměřený na český jazyk, který bude vyplněn žákem základní školy. Dotazník bude kratší, jasnější a srozumitelnější. A druhý vyplněný dotazník (příloha č. 5) bude zaměřený na české žáky, kteří se učí anglický nebo německý jazyk.

DOTAZNÍK – zcela souhlasím – souhlasím – nesouhlasím – zcela nesouhlasím INSPIROVANÝ PSYCHOLOGEM GARDNEREM

Dotazník na AJ, NJ

1. Cizí jazyk se učím rád, protože mě baví pracovat se slovy a zkoumat, co znamenají.
2. Při učení cizího jazyka mě baví hledat pravidla, podle kterých jazyk funguje.
3. Při učení cizího jazyka si rád představuji různé situace a místa, kde bych ten jazyk mohl využít.
4. Když se učím cizí jazyka, pomáhají mi pohyby, gesta nebo hraní scén.
5. Líbí se mi učit se cizí jazyk prostřednictvím písniček a hudby.
6. Rád používám cizí jazyk, abych si mohl povídat s jinými lidmi a poznávat nové kamarády.
7. Učení cizího jazyka mi pomáhá lépe pochopit, jaký jsem a co bych chtěl v budoucnu dělat.
8. Když se učím cizí jazyk, zajímám se o přírodu a zvířata v jiných zemích.
9. Cizí jazyk mi pomáhá přemýšlet o tom, jak lidé v různých zemích vidí svět a co je pro ně důležité.
10. Když se učím cizí jazyk, používám různé způsoby, jak si zapamatovat slovíčka a věty (např. obrázky, písničky, hry)

⁷⁶ GARDNER, Howard. *Dimenze myšlení: teorie rozmanitých inteligencí*. Vydání druhé. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1303-1.

11. Z jakého důvodu se učíš?

baví mě učení
kvůli známkám
kvůli rodičům
chci se dostat na SŠ, VŠ
odměny a tresty
předmět mě baví
chci být oceněn jako nejlepší
jiná odpověď

12. Jak se cítíš při učení, cítíš zde podporu?

ANO – NE, proč?

Dotazník pro ŽOMJ – kratší, jednodušší

1. Mám rád cizí jazyk, protože mě baví se učit nová slova.
2. Při učení cizího jazyka mě baví hledat pravidla a logiku.
3. Když se učím cizí jazyk, představuji si situace, kde ho mohu použít.
4. Když se učím cizí jazyk, pomáhá mi používat pohyby a gesta.
5. Rád se učím cizí jazyk pomocí písniček.
6. Rád mluvím cizím jazykem s ostatními lidmi a získávám nové kamarády.
7. Učení cizího jazyka mi pomáhá pochopit, jaký jsem a co chci dělat.
8. Když se učím cizí jazyk, zajímám se o přírodu a zvířata z jiných zemí.
9. Cizí jazyk mi pomáhá pochopit, jak lidé v jiných zemí přemýšlejí o životě.
10. Když se učím cizí jazyk, používám obrázky a písničky, abych si zapamatoval slovíčka.
11. Z jakého důvodu se učíš?

baví mě učení
kvůli známkám
kvůli rodičům
chci se dostat na SŠ, VŠ
odměny a tresty
předmět mě baví
chci být oceněn jako nejlepší
jiná odpověď

12. Jak se cítíš při učení, cítíš zde podporu?

ANO – NE, proč?

5 VZOREK - VÝBĚR VZORKU DAT

Pro svou práci jsem si zvolil žáky od sedmého do devátého ročníku na mostecké základní škole, protože se zaměřím na motivaci k výuce cizích jazyků – a to anglického a německého jazyka. Právě německý jazyk se na dané základní škole vyučuje až na druhém stupni základní školy, ale anglický jazyk již od třetího ročníku. Domnívám se, že odpovědi těchto žáků ve věku mezi dvanáctým a patnáctým rokem budou relevantní, protože si zanedlouho budou vybírat střední školu, která má vliv na jejich další studium, popřípadě zaměstnání, které chtějí v budoucnu vykonávat. A následně si můžou zvolit vysokou školu, kde se budou i nadále učit další cizí jazyky. Proto mě zajímá jejich názor, vůle a jejich postoj na toto zajímavé téma.

Dotazníkové šetření se uskutečnilo na jedné základní škole v Mostě. Sám pracuji jako učitel českého jazyka a jsem součástí týmu zastřešující výuku češtiny pro cizince, takže jsem několikrát do týdne v kontaktu s těmito žáky. Toto šetření probíhalo od září 2024 do října 2024 celkem v devíti třídách a zúčastnilo se ho celkem 197 žáků na druhém stupni základní školy, a to po sobě jdoucích několika týdnech. Snažil jsem se využít maximální počet respondentů v jednotlivých třídách.

Celkem 70 žáků v 7. ročníku:

- konkrétně 24 žáků v 7. A,
- 23 žáků v 7. B
- 23 žáků v 7. C.

Celkem 62 žáků v 8. ročníku:

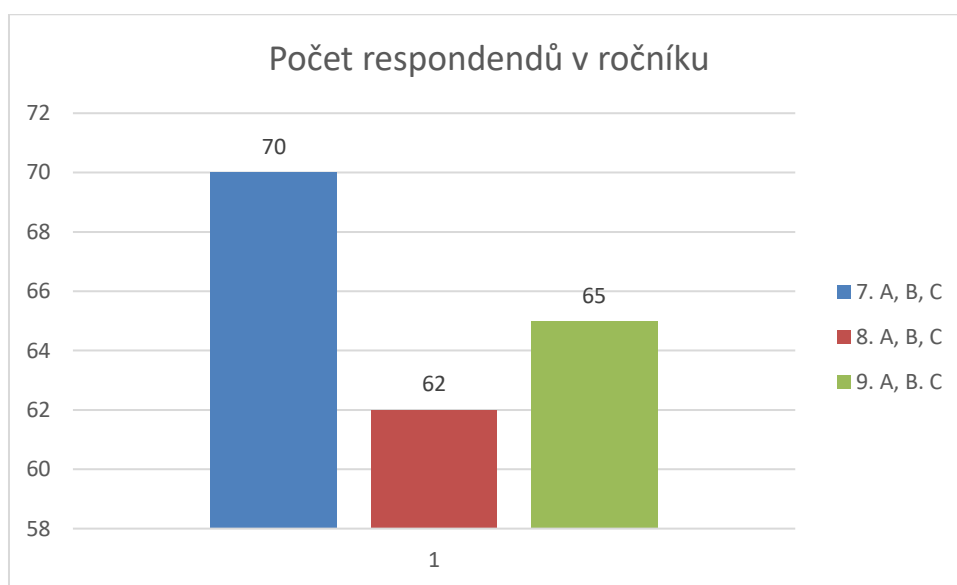
- 22 žáků v 8. A
- 19 žáků v 8. B
- 21 žáků v 8. C.

Celkem 65 žáků v 9. ročníku:

- 22 žáků v 9. A
- 24 žáků v 9. B
- 19 žáků v 9. C.

Z celkového počtu dotazovaných bylo 114 chlapců a 83 dívek, a z toho 27 žáků s odlišným mateřským jazykem. Žáci absolvovali dotazník v rámci výuky českého, anglického a německého jazyka, kdy vyučující podrobně vysvětlili pokyny a důvod, proč provádí dotazníkové šetření.

Třída	počet žáků	za ročník
7. A	24	7. ročníky = 70 žáků
7. B	23	
7. C	23	
8. A	22	8. ročníky = 62 žáků
8. B	19	
8. C	21	
9. A	22	9. ročníky = 65 žáků
9. B	24	
9. C	19	
Celkem	197	

Graf č. 1 – Počet respondentů v 7., 8., 9. ročníku

6 VÝZKUMNÁ METODA

V praktické části využiji kvantitativní metodu a to prostřednictvím dotazníků, které mi pomohly zjistit motivaci žáků k učení. Výhodou dotazníkového šetření je to, že během krátké chvíli zkoumá velký počet respondentů, kteří mají čas na své odpovědi a přemýšlí nad nimi. Zaměřím se na výuku cizích jazyků - AJ, NJ a u žáků s OMJ k českému jazyku pomocí tzv. Likertovy škály, kde žáci vyjadřovali míru (ne)souhlasu.

Likertova škála má několik výhod i nevýhod. Mezi hlavní výhody patří její jednoduchost, protože se snadno vytváří a vyplňuje. Respondenti dokáží jednoduše vyjádřit své postoje a názory na dané téma. Je také velmi flexibilní a lze ji použít pro širokou škálu otázek. Data získaná pomocí Likertovy škály lze snadno analyzovat pomocí různých statistických metod. Na druhou stranu mezi nevýhody patří riziko, kdy respondenti odpovídají tak, jak si myslí, že by měli. Další nevýhodou je tendence respondentů volit střední hodnoty, což může zkreslit výsledky, protože si nejsou jisti, jakou odpověď přesně vybrat.

Dotazník je specifický tím, že se skládá z konkrétních otázek a má za úkol zjistit co největší množství odpovědí. V tomto případě bude krátký, jasný a srozumitelný, jelikož s ním budou pracovat i žáci s odlišným mateřským jazykem. Výběr respondentů je tvořen z žáků mostecké základní školy. V práci nebudu zveřejňovat konkrétní jména respondentů a teprve s jejich souhlasem budu provádět dotazníkové šetření.

Zvolil jsem anonymní dotazníky, protože anonymita pomáhá žákům cítit se pohodlněji a bezpečněji při vyplňování dotazníků, což zvyšuje pravděpodobnost, že budou odpovídat upřímně a otevřeně. To je klíčové pro získání kvalitních a spolehlivých dat o jejich motivaci. Anonymita také vytváří bezpečné prostředí, respektuje soukromí žáků, což je zvláště důležité při zkoumání citlivých témat jako je právě daná motivace a osobní zkušenosti. Navíc anonymní dotazníky mohou zvýšit ochotu žáků se šetření zúčastnit, což vede k vyšší míře návratnosti dotazníků a reprezentativnějšímu vzorku. Tyto faktory společně přispívají k získání přesnějších a spolehlivějších dat o motivaci žáků s odlišným mateřským jazykem.

7 POSTUP VÝZKUMU

Příprava dotazníkového šetření začala 9. září, kdy jsem všem zúčastněným učitelům podal e-mailem prvotní a základní informace. V následujících dnech ode mě pedagogičtí pracovníci dostali zbytek důležitých informací a od 16. září žáci začali vyplňovat dotazníky, které jsme jednotlivým třídám rozdali postupně. Jako první začaly dotazník vyplňovat třídy 7. A, 7. B a následně 7. C. Od 30. září pokračovaly třídy 8. A, 8. B a také 8. C a od 14. října jako poslední na řadu přišly třídy 9. A, 9. B a 9. C. Dotazník byl krátký a zabral přibližně dvacet až dvacet pět minut, nejprve si všichni přečetli otázky a pokud žáci měli jakékoli dotazy k některým otázkám, byly zodpovězeny. Učitelé a asistenti pedagoga daných předmětů předali srozumitelné a jasné informace, které žákům pomohly při vyplnění. Po zodpovězení všech dotazů a vyplnění dotazníků se poděkovalo žákům i učitelům za spolupráci a za aktivní přístup. Ve zbývajícím čase se učitelé a žáci věnovali brainstorming na téma motivace a hodinu ukončili, někdy zajímavou, diskuzí.

Nejprve jsem informoval žáky a učitele o plánovaném dotazníkovém šetření a vysvětlil jim jeho účel. Následně jsem si domluvil mimořádné třídní schůzky se všemi ročníky a to formou online hovoru přes Microsoft Teams, kde jsem rodičům sdělil všechny podstatné informace včetně základních pokynů (viz příloha č. 3). Online hovory jsem prováděl v tyto dny – v pondělí 9. září od 16:00 hodin třída 7. A, od 16:30 hodin třída 7. B a od 17:00 hodin třída 7. C. V úterý 10. září od 16:00 hodin třída 8. A, od 16:30 hodin třída 8. B a od 17:00 hodin třída 8. C. Ve středu 11. září od 16:00 hodin třída 9. A, od 16:30 hodin třída 9. B a od 17:00 hodin třída 9. C. Ve čtvrtek 12. září od 16:00 hodin proběhl online hovor pro vybrané žáky ze šestých ročníků a od 16:30 hodin pro rodiče, kteří se nemohli zúčastnit ve stanovený termín a hodinu a dle potřeby jsem se věnoval rodičům žáků s odlišným mateřským jazykem. K dispozici jsem měl dvojjazyčného asistenta, který mi pomáhal s překladem. Druhý den jsem po žácích poslal dokument (viz příloha č. 2) se základními informacemi a podpis od zákonných zástupců k absolvování dotazníku, a souhlas jsem získal od všech zúčastněných.

Poté jsem vytvořil dotazník, který obsahoval otázky zaměřené na různé aspekty motivace k učení, jako jsou vnitřní a vnější motivace, zájem o předměty a vliv učitelů. Dotazník jsem pilotně otestoval na malé skupině žáků (celkový počet byl 20 žáků v šestém ročníku, a z toho 6 žáků s odlišným mateřským jazykem), abych se ujistil, že jsou otázky srozumitelné. Tuto

skupinu žáků jsem si vzal během své volné vyučovací hodiny se souhlasem vyučujících, dostali 20 minut na vyplnění dotazníku a následně proběhla diskuze nad tím, zda jsou všechny otázky srozumitelné a všemu rozumí. V příloze č. 1 uvádím původní dotazník, protože některé otázky byly pro žáky nejasné a nepřesné, tak jsem je upravil.

Během přípravy jsem měl několik schůzek s učiteli, kde jsme diskutovali strategii a domlouvali se na postupu. Učitelé mi také pomáhali s vysvětlením a distribucí dotazníků. Dotazníky jsme rozdávali během vyučování v rámci hodin anglického, německého a českého jazyka a žáci měli dostatek času na jejich vyplnění (s úvodními informacemi, vysvětlením, vyplněním a odevzdáním dotazníků se všechny třídy vešly do jedné vyučovací hodiny). Harmonogram průběhu dotazníkového šetření první vyučovací hodinu byl následující – od 8:00 hodin pedagogický pracovník zkontroloval docházku z důvodu zjištění počtu respondentů, do 8:10 hodin měl za úkol říct všechny důležité informace, rozdat dotazníky a zodpovědět všechny dotazy. V 8:10 hodin zahájení vyplnění dotazníků, v 8:30 až 8:35 hodin odevzdání zkontrolovaných dotazníků, do 8:45 hodin diskuze. Následující dny jsem se dozvěděl, že některé třídy chtěly pokračovat v diskusi na téma motivace a wellbeing v příští hodině. Žáci zhlédli různá videa a aktivně se zapojovali do různých aktivit – např. kroužek pochval, pavučina záchrany.

Po vyplnění jsem vybral dotazník od vyučujících, všechny odpovědi a informace jsem si přepsal do notebooku – zvolil jsem si dva soubory, konkrétně jsem využíval MS Word a MS Excel a začal s analýzou dat. Výsledky jsem zpracoval do přehledných grafů a tabulek, které ukazovaly úroveň motivace a faktory, které ji ovlivňují. Na základě těchto výsledků jsem připravil doporučení pro žáky, jak mohou zvýšit svou motivaci, například lepším plánováním času a stanovením osobních cílů. Pro učitele jsem připravil doporučení, jak mohou lépe podporovat motivaci žáků, například zvýšením interaktivity ve výuce a individuálním přístupem k žákům. Zpětná vazba na mou práci byla pozitivní – učitelé ocenili jasnost a strukturovanost dotazníku, stejně jako užitečnost doporučení, která jim pomohla lépe porozumět potřebám žáků a zlepšit jejich motivaci k učení.

Když někteří žáci odevzdali dotazník velmi brzo, ale příprava tohoto šetření byla důsledná a kolegové věděli, co po žácích vyžadujeme. Proto dokázali ve všech případech pomoci, poradit

a žáci se několikrát vraceli na své místo a dokončili své odpovědi. Dotazník vyplnili úspěšně všichni žáci, podařilo se odpovědět na všechny otázky a žádný nebyl vyřazený. Zásahu na tom mají právě i asistenti pedagoga, kteří pomáhali ostatním.

Výsledky podporují cíle, že různé metody učení a zájmy žáků ovlivňují jejich motivaci k učení cizích jazyků. Tyto zjištění jsou v souladu s teorií mnohačetných inteligencí Howarda Gardnera, která zdůrazňuje různé způsoby učení. Tento výzkum ukazuje, že přizpůsobení výukových metod individuálním potřebám a zájmům žáků může zvýšit jejich motivaci k učení cizích jazyků. Doporučuje se, aby učitelé zahrnuli do výuky různé aktivity, které reflektují různé druhy inteligencí a zájmů žáků.

8 ZPRACOVÁNÍ DAT

Po sesbírání všech vyplněných dotazníků jsem nejprve připravil tabulku v Microsoft Excel, do které jsem zadal všechny odpovědi. Pro každou otázku jsem vytvořil jednoduchou tabulku, která obsahovala názory žáků a následně jsem jen zadával odpovědi, aby bylo možné data snadno analyzovat. Pro dvě otevřené otázky jsem vytvořil samostatné tabulky, kde jsem postupoval obdobným způsobem.

Jakmile byla všechna data zadána, začal jsem s jejich analýzou. Nejprve jsem vypočítal základní statistiky, jako jsou počty všech žáků – rozdělení na jednotlivé třídy, chlapce, dívky a žáky s odlišným mateřským jazykem a procentuální zastoupení jednotlivých odpovědí. K tomu jsem využil funkce Excelu. Tyto základní statistiky mi poskytly přehled o celkových trendech v odpovědích.

Dále jsem vytvořil grafy, tabulky a různá schémata, které vizualizovaly výsledky. Použil jsem sloupcové grafy pro zobrazení jednotlivých odpovědí a koláčové grafy pro procentuální zastoupení. Tyto grafy mi pomohly lépe pochopit, jaké faktory nejvíce ovlivňují motivaci žáků. Tímto způsobem jsem mohl identifikovat rozdíly mezi jednotlivými skupinami žáků.

Na závěr jsem výsledky shrnul do samostatné kapitoly na konec mé diplomové práce, která obsahovala shrnutí. Tuto část práce jsem prezentoval učitelům na společné schůzce, kde jsme diskutovali o výsledcích a navrhovali konkrétní opatření pro zlepšení motivace žáků. Učitelé ocenili jasnost a strukturovanost část zprávy, což jim pomohlo lépe porozumět potřebám žáků a přizpůsobit své výukové metody.

Tento postup mi umožnil efektivně zpracovat a analyzovat data z dotazníkového šetření a poskytnout užitečné informace pro další práci s žáky.

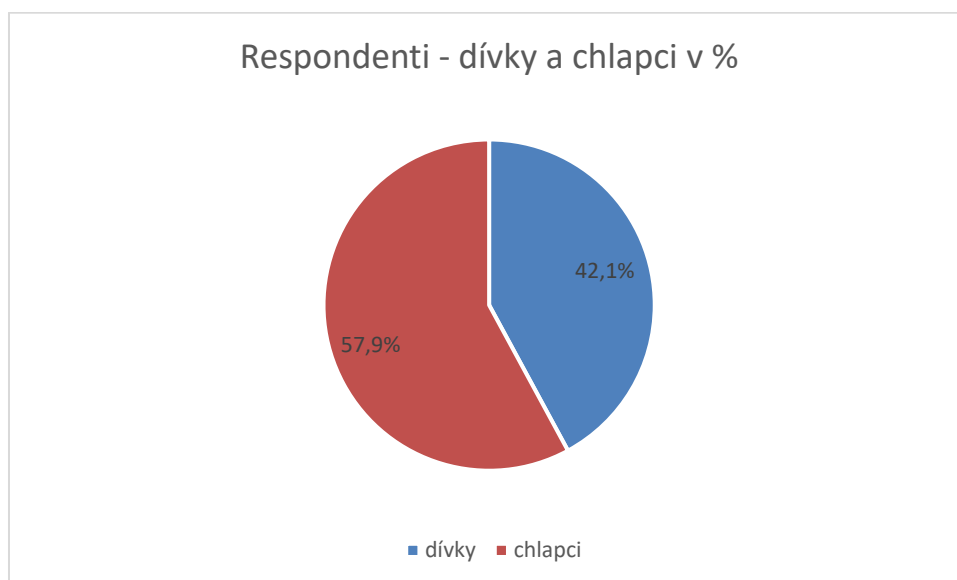
9 VÝSLEDKY

V této kapitole pracuji s konkrétními daty, které slouží jako výsledky z dotazníkového šetření. Pro lepší úplnost je doplním i tabulkami s komentářem.

Jak již bylo uvedeno, dotazník vyplnilo celkem 197 žáků – celek 114 chlapů a 83 dívek, z toho 27 žáků s odlišným mateřským jazykem.

Žáci	Počet	v %
ŽOMJ	27	13,7
dívky	69	35
chlapci	101	51,3
celkem	197	100

Tabulka 1: respondenti dotazníkového šetření – ŽOMJ, dívky a chlapci

Graf č. 2 – rozdělení respondentů v %

Odpovědi jsem rozdělil na dvě kategorie – dotazník zaměřený na anglický a německý jazyk a dotazník zaměřený na žáky s odlišným mateřským jazykem na ČJ.

1 DOTAZNÍK ZAMĚŘENÝ NA AJ, NJ

Otázka č. 1: Cizí jazyk se učím rád, protože mě baví pracovat se slovy a zkoumat, co znamenají.

Otázka č. 1	počet	v %
zcela souhlasím	87	51,2
souhlasím	43	25,3
nesouhlasím	6	3,5
zcela nesouhlasím	34	20

Tabulka 3: Žáci se učí rádi cizí jazyk ke zkoumání slov

U první otázky mě zajímalo, že se žáci rádi učí cizí jazyk, aby pracovali a zkoumali slova. Nejčastější odpovědí bylo zcela souhlasím – 87 respondentů, jako druhá nejčastější odpovědí bylo souhlasím – 43 respondentů. To znamená, že žáci rádi pracují s jednou ze složek jazykovědy, což je tvarosloví. I když to není jednoduché, zjišťují jak se dané slovo skloňuje, časuje nebo stupňuje. V některých případech používají předpony, přípony a koncovky, nebo dokonce jeden výraz použijí v jiných významech (např. koruna – platidlo, koruna – korunovační klenot, koruna – stromu).

Otázka č. 2: Při učení cizího jazyka mě baví hledat pravidla, podle kterých jazyk funguje.

Otázka č. 2	počet	v %
zcela souhlasím	45	26,5
souhlasím	52	30,6
nesouhlasím	20	11,7
zcela nesouhlasím	53	31,2

Tabulka 4: Pravidla, fungování jazyka

U otázky číslo 2 nebyly odpovědi už tolik jednoznačné. Na otázku, zda žáky baví hledat pravidla pro fungování jazyka, nejčastěji odpověděli zcela nesouhlasím – 53 respondentů. Druhá nejčastější odpověď byla, že souhlasí s otázkou – 52 respondentů a třetí zcela souhlasím – což bylo 45 respondentů.

Otázka č 3: Při učení cizího jazyka si rád představuji různé situace a místa, kde bych ten jazyk mohl využít.

Otázka č. 3	počet	v %
zcela souhlasím	27	15,9
souhlasím	89	52,4
nesouhlasím	14	8,2
zcela nesouhlasím	40	23,5

Tabulka 5: Žáci si při učení představují různé situace a místa

U otázky číslo 3 v komentářích bylo uvedeno, že si žáci nejčastěji představovali cestování, život v zahraničí a zaměstnání, kde využívají ke každodenní komunikaci cizí jazyk. Takže nejčastější odpověď byla, že žáci souhlasí s tím, že si představují různé situace a místa k využití cizího jazyka – 89 respondentů. A 40 respondentů zcela nesouhlasili s tím, že si představují různé místa k využití cizího jazyka.

Otázka č. 4: Když se učím cizí jazyk, pomáhají mi pohyby, gesta nebo hraní scén.

Otázka č. 4	počet	v %
zcela souhlasím	24	14,1
souhlasím	31	18,2
nesouhlasím	45	26,5
zcela nesouhlasím	70	41,2

Tabulka 6: Žáci si při učení pomáhají pohyby a gesty

U čtvrté otázky odpovědělo 70 respondentů, že zcela nesouhlasí s tím, že si při učení cizího jazyka pomáhají různými pohyby a gesty. Jako druhou odpověď uvedlo 45 respondentů, že nesouhlasí s tímto tvrzením. V komentáři od žáků bylo uvedeno, že ve třídním kolektivu by se styděli, kdyby používali k učení různé scénky.

Otázka č. 5: Líbí se mi učit se cizí jazyk prostřednictvím písniček a hudby.

Otázka č. 5	počet	v %
zcela souhlasím	15	8,9
souhlasím	130	76,5
nesouhlasím	5	2,9
zcela nesouhlasím	20	11,7

Tabulka 7: Žáci se učí prostřednictvím písniček a hudby

Pátá otázka měla téměř jednoznačnou odpověď, celkem 130 respondentů souhlasí s tím, že se jim líbí učit se cizí jazyk prostřednictvím písniček a hudby. V tomto případě to žáci spojili

s posloucháním cizojazyčných písniček a s výukou hudební výchovy, kde pracují s těmito texty a překládají je. Výhodou na naší škole je to, že v rámci hudební výchovy probíhá tandemová výuka s druhým učitelem, který vyučuje cizí jazyk – nejčastěji anglický.

Otázka č. 6: Rád používám cizí jazyk, abych si mohl povídat s jinými lidmi a poznávat nové kamarády.

Otázka č. 6	počet	v %
zcela souhlasím	29	17
souhlasím	17	10
nesouhlasím	71	41,8
zcela nesouhlasím	53	31,2

Tabulka 8: Konverzuji s novými lidmi v cizím jazyce

U otázky číslo 6, zda rádi používají cizí jazyk ke komunikaci s jinými lidmi, převládala negativní odpověď. Tedy 71 respondentů s tímto tvrzení nesouhlasí a 53 respondentů zcela nesouhlasí. Do komentáře mi žáci ještě napsali, že to souvisí s dobou digitálních zařízení – rádi koukají na příspěvky, natáčejí videa nebo hrají hry.

Otázka č. 7: Učení cizího jazyka mi pomáhá lépe pochopit, jaký jsem a co bych chtěl v budoucnu dělat.

Otázka č. 7	počet	v %
zcela souhlasím	41	24,1
souhlasím	36	21,2
nesouhlasím	39	22,9
zcela nesouhlasím	54	31,8

Tabulka 9: Žák si uvědomuje, jaký je a co by chtěl dělat

U otázky číslo 7 byly odpovědi téměř podobné. Ale nejčastější byla, že žáci zcela nesouhlasí s tím, že jim učení cizího jazyka pomáhá uvědomit, jací jsou a co by chtěli dělat v budoucnu. Jako nejčastější odpověď v komentáři bylo uvedeno, že žáci ještě nevědí, co chtějí v budoucnu dělat. Toto se týkalo i žáků 9. ročníku, kteří budou za pár měsíců podávat přihlášky na střední školy.

Otázka č. 8: Když se učím cizí jazyk, zajímám se o přírodu a zvířata v jiných zemích.

Otázka č. 8	počet	v %
zcela souhlasím	25	14,7
souhlasím	12	7,1
nesouhlasím	24	14,1
zcela nesouhlasím	109	64,1

Tabulka 10: Žák se zajímá o cizí země

I otázka číslo 8 přinesla odpověď s nadpoloviční většinou odpovědí. Žáci zcela nesouhlasí s tím, že se zajímají o přírodu a zvířata z jiných zemí – 109 respondentů. Zcela souhlasí – 25 respondentů a nesouhlasí – 24 respondentů byli téměř ve stejném počtu.

Otázka č. 9: Cizí jazyk mi pomáhá přemýšlet o tom, jak lidé v různých zemích vidí svět a co je pro ně důležité.

Otázka č. 9	počet	v %
zcela souhlasím	35	20,6
souhlasím	60	35,3
nesouhlasím	27	15,9
zcela nesouhlasím	48	28,2

Tabulka 11: Žák přemýšlí o tom, jaký je život v zahraničí

Předposlední otázka přinesla souhlas 60 žáků, že jim cizí jazyk pomáhá přemýšlet o pohledu a životě v zahraničí. A 48 respondentů zcela nesouhlasí s tímto tvrzením.

Otázka č. 10: Když se učím cizí jazyk, používám různé způsoby, jak si zapamatovat slovíčka a věty (např. obrázky, písničky, hry)

Otázka č. 10	počet	v %
zcela souhlasím	45	26,5
souhlasím	89	52,3
nesouhlasím	12	7,1
zcela nesouhlasím	24	14,1

Tabulka 12: Žák se učí cizí jazyk pomocí obrázků a her

V poslední otázce jsem se ptal, zda využívají různé způsoby k zapamatování si slovíček a frází. S tímto tvrzením souhlasí 89 dotazovaných žáků a 45 respondentů zcela souhlasí. Tzn. že používají různé obrázky, písničky nebo jiné metody.

Otázka číslo 11: Z jakého důvodu se učíš? Jak se cítíš při učení, cítíš zde podporu?

A) U otázky – Z jakého důvodu se učíš? Žáci měli na výběr možnosti, kde zapsali svou odpověď. Jednalo se o – baví mě učení, kvůli známkám, kvůli rodičům, chci se dostat na SŠ, VŠ, odměny a tresty, předmět mě baví, chci být oceněn jako nejlepší.

Otázka č. 11	počet odpovědí	v %
baví mě učení	17	10
kvůli známkám	29	17
kvůli rodičům	37	21,8
chci se dostat na SŠ, VŠ	48	28,2
odměny a tresty	20	11,8
předmět mě baví	8	4,7
chci být oceněn jako nejlepší	2	1,2
jiná odpověď	9	5,3

Tabulka 13: Z jakého důvodu se žák učí?

První část poslední otázky se zaměřila na motivaci, tzn. jaký vliv má vnitřní nebo vnější motivace na učení žáka a jestli ho ovlivňuje pozitivně nebo negativně. Podle výsledků má největší vliv na učení cizích jazyků výběr střední a vysoké školy – 48 respondentů, druhý nejvyšší počet odpovědí dostal vliv rodičů – tedy 37 respondentů a na třetím místě jsou pro žáky důležité známky – 29 respondentů. Z tabulky dokážeme vyčíst, že na předních příčkách převažuje vnitřní motivace, která pozitivně ovlivňuje žáky. Je pro ně důležité dostat se na střední školu, protože je volba čeká za pár měsíců či let.

B) Jak se cítíš při učení, cítíš zde podporu?

Na otázku, zda žák cítí podporu, odpovědělo: ANO 183 žáků a NE 14 žáků.

Čeští žáci, kteří cítí podporu při výuce anglického a německého jazyka, uvedli, že mají přístup ke kvalitnímu vyučování s jasně vysvětlenou látkou a dostatečnými materiály. Mají pocit, že učitelé jsou trpěliví, ochotní pomoci a poskytují jim individuální přístup, kdykoliv narazí na obtíže. Někteří žáci zmínili, že jim vyhovuje praktický přístup k výuce, jako jsou konverzační cvičení, hry nebo multimediální metody, které usnadňují osvojení cizího jazyka.

Žáci, kteří cítí podporu, bývají motivovaní, sebevědomí a pohodlnější, což zvyšuje jejich chuť se učit.

Naopak žáci, kteří necítí podporu, se vyjádřili, že mají problém s tempem výuky, které je pro ně příliš rychlé, nebo že se setkávají s nedostatečným vysvětlením látky. Cítí se ztraceni kvůli nedostatečné pozornosti učitelů, potýkají s obtížemi při učení gramatiky nebo slovní zásoby bez dostatečné podpory.

Pro zvýšení podpory pro těchto 14 žáků je klíčové poskytnout více individuálního přístupu, například prostřednictvím doučování nebo menších skupin. Důležitá je motivace a povzbuzování od učitelů i spolužáků, aby se necítily ztraceni.

Tito žáci uvedli, že zažívají úzkost, nedostatek motivace a frustraci, což brání jejich pokroku. Je proto důležité, aby učitelé vytvářeli příjemné a podpůrné prostředí, které umožní všem žákům maximálně rozvinout svůj potenciál.

Důležité je také neustále komunikovat s žáky a zjistit, jaké mají potřeby a preference, což může učitelům pomoci přizpůsobit výuku tak, aby byla co nejefektivnější a nejpříjemnější.

2 DOTAZNÍK ZAMĚŘENÝ NA CIZINCE K ČJ

Otázka č. 1: Cizí jazyk se učím rád, protože mě baví pracovat se slovy a zkoumat, co znamenají.

Otázka č. 1	počet	v %
zcela souhlasím	4	14,8
souhlasím	5	18,5
nesouhlasím	11	40,8
zcela nesouhlasím	7	25,9

Tabulka 14: Žáci se učí rádi cizí jazyk ke zkoumání slov

U první otázky mě zajímalo, že se žáci rádi učí cizí jazyk, aby pracovali a zkoumali slova. Nejčastější odpovědí bylo, že nesouhlasí – 11 respondentů, jako druhou nejčastější odpovědí bylo zcela nesouhlasím – 7 žáků. V tomto případě se žáci neradi učí český jazyk, jelikož je pro ně velmi složitý. Najednou se musí naučit slova skloňovat, časovat, stupňovat, napsat správný slovosled a také se naučit pravopis. Když čtou text, tak mu nerozumí a nevědí, jak s ním dál pracovat. Z odpovědí vidíme, že je to pro žáky s odlišným mateřským jazykem náročné učení.

Otázka č. 2: Při učení cizího jazyka mě baví hledat pravidla, podle kterých jazyk funguje.

Otázka č. 2	počet	v %
zcela souhlasím	8	29,7
souhlasím	3	11,1
nesouhlasím	9	33,3
zcela nesouhlasím	7	25,9

Tabulka 15: Pravidla, fungování jazyka

U otázky číslo 2 byly odpovědi docela vyrovnané, minimálně ve 3 položkách. Na otázku, zda žáky baví hledat pravidla pro fungování jazyka, tak nejčastější odpověď byla, že opět nesouhlasím – 9 žáků, což je třetina dotazovaných žáků. Druhá odpověď měla o jeden hlas více než třetí, tzn. jako druhou zaškrtili zcela souhlasím a to 8 respondentů a třetí odpověď zcela nesouhlasím – což bylo 7 respondentů.

Otázka č 3: Při učení cizího jazyka si rád představuji různé situace a místa, kde bych ten jazyk mohl využít.

Otázka č. 3	počet	v %
zcela souhlasím	4	14,8
souhlasím	15	55,6
nesouhlasím	5	18,5
zcela nesouhlasím	3	11,1

Tabulka 16: Žáci si při učení představují různé situace a místa

U otázky číslo 3 žáci uvedli, že si nejčastěji představovali využití v zaměstnání, jelikož někteří jedinci už velmi dobře ovládají cizí jazyk, a dokonce se s ním dorozumívají se spolužáky. Takže nejčastější odpověď byla, že žáci souhlasí – v hodnotě 15 respondentů. Ostatní odpovědi byly vyrovnané – nesouhlasí 5 žáků, zcela souhlasí 4 žáci a zcela nesouhlasí 3 respondenti.

Otázka č. 4: Když se učím cizí jazyk, pomáhají mi pohyby, gesta nebo hraní scén.

Otázka č. 4	počet	v %
zcela souhlasím	5	18,5
souhlasím	12	44,4
nesouhlasím	8	29,7
zcela nesouhlasím	2	7,4

Tabulka 17: Žáci si při učení si pomáhají pohyby a gesty

U čtvrté otázky odpovědělo 12 respondentů, že souhlasí s tím, že si při učení cizího jazyka pomáhají různými pohyby a gesty. Jako druhou odpověď uvedli, že 8 žáků nesouhlasí s tímto tvrzením.

Otázka č. 5: Líbí se mi učit se cizí jazyk prostřednictvím písniček a hudby.

Otázka č. 5	počet	v %
zcela souhlasím	6	22,2
souhlasím	6	22,2
nesouhlasím	11	40,8
zcela nesouhlasím	4	14,8

Tabulka 1: Žáci se učí prostřednictvím písniček a hudby

Pátá otázka měla nejčastější zápornou odpověď a žáci nesouhlasí s tvrzením, že se učí jazyk prostřednictvím písniček a hudby ze 40,8 %, což odpovídá počtu 11 žáků ze všech dotázaných. Druhá nejčastější odpověď byla shodná s odpovědí souhlasím a zcela souhlasím v hodnotě 6 respondentů.

Otázka č. 6: Rád používám cizí jazyk, abych si mohl povídat s jinými lidmi a poznávat nové kamarády.

Otázka č. 6	počet	v %
zcela souhlasím	7	25,9
souhlasím	10	37,1
nesouhlasím	3	11,1
zcela nesouhlasím	7	25,9

Tabulka 19: Žák rád konverzuje s novými lidmi v cizím jazyce

U otázky číslo 6, zda rádi používají cizí jazyk ke komunikaci s jinými lidmi, převládala jako nejčastější odpověď souhlasím - tedy 10

respondentů. Odpovědi zcela souhlasím a zcela nesouhlasím měly stejný počet, tedy 7 a to je rovno 25,9 %. Z tabulky vyčteme, že žáci s odlišným mateřským jazykem rádi využívají cizí jazyk, aby se dorozuměli se svým okolím.

Otázka č. 7: Učení cizího jazyka mi pomáhá lépe pochopit, jaký jsem a co bych chtěl v budoucnu dělat.

Otázka č. 7	počet	v %
zcela souhlasím	7	25,9
souhlasím	5	18,5
nesouhlasím	9	33,3
zcela nesouhlasím	6	22,2

Tabulka 20: Žák si uvědomuje, jaký je a co by chtěl dělat

U otázky číslo 7 byla opět nejčastější odpověď, že žáci nesouhlasí s tím, že přemýšlí o své budoucnosti – 9 respondentů a další, že zcela nesouhlasí – 7 respondentů. Souvisí to s tím, že se někteří museli přistěhovat do České republiky a rodiny si nejsou jisty budoucností.

Otázka č. 8: Když se učím cizí jazyk, zajímám se o přírodu a zvířata v jiných zemích.

Otázka č. 8	počet	v %
zcela souhlasím	11	40,8
souhlasím	3	11,1
nesouhlasím	9	33,3
zcela nesouhlasím	4	14,8

Tabulka 20 : Žák se zajímá o cizí země

Otázka číslo 8 přinesla překvapivou odpověď, a to, že žáci zcela souhlasí s tím, že se zajímají o přírodu a zvířata v jiných zemích.

To žáci odůvodnili tím, co se stalo v jejich rodné zemi a v současné době si více váží svého okolí, příbytku, zvířat a věcí.

Otázka č. 9: Cizí jazyk mi pomáhá přemýšlet o tom, jak lidé v různých zemích vidí svět a co je pro ně důležité.

Otázka č. 9	počet	v %
zcela souhlasím	4	14,8
souhlasím	7	25,9
nesouhlasím	6	22,2
zcela nesouhlasím	10	37,1

Tabulka 22: Žák přemýšlí o tom, jaký je život v zahraničí

U deváté otázky máme nejčastější odpověď takovou, že žáci zcela nesouhlasí s tím, že jim cizí jazyk pomáhá přemýšlet o pohledu a životě v zahraničí v počtu 10 respondentů. Dále, že nesouhlasí – 6 respondentů.

Otázka č 10: Když se učím cizí jazyk, používám různé způsoby, jak si zapamatovat slovíčka a věty (např. obrázky, písničky, hry)

Otázka č. 10	počet	v %
zcela souhlasím	6	22,2
souhlasím	7	25,9
nesouhlasím	9	33,3
zcela nesouhlasím	5	18,5

Tabulka 23: Žák se učí cizí jazyk pomocí obrázků a her

V poslední otázce toho druhu jsem se ptal, zda využívají různé způsoby k zapamatování si frází a slovních spojení. S tímto tvrzením nesouhlasí 9 dotazovaných žáků, 7 žáků souhlasí, 6 žáků souhlasí a 5 respondentů zcela nesouhlasí.

Otázka číslo 11: Z jakého důvodu se učíš? Jak se cítíš při učení, cítíš zde podporu?

- A) U otázky – Z jakého důvodu se učíš? Žáci měli na výběr možnosti, kde zapsali svou odpověď. Jednalo se o – baví mě učení, kvůli známkám, kvůli rodičům, chci se dostat na SŠ, VŠ, odměny a tresty, předmět mě baví, chci být oceněn jako nejlepší.

Otázka č. 11	počet odpovědí	v %
baví mě učení	4	14,8
kvůli známkám	3	11,1
kvůli rodičům	8	29,6
chci se dostat na SŠ, VŠ	4	14,8
odměny a tresty	4	14,8
předmět mě baví	2	7,4
chci být oceněn jako nejlepší	0	0
jiná odpověď	2	7,4

Tabulka 24: Z jakého důvodu se učí žák?

První část otázky se opět zaměřila na motivaci u žáků s odlišným mateřským jazykem, tzn. jaký vliv má vnitřní nebo vnější motivace na učení žáka a jestli ho ovlivňuje pozitivně nebo negativně. Jako nejčastější odpověď u 27 žáků byla, že se učí kvůli rodičům – 29,6 %. Druhá odpověď měla tři shodné odpovědi – baví mě učení, chci se dostat na SŠ a VŠ, odměny a tresty – 14,8 % z dotazovaných žáků. Dva žáci odpověděli, že mají úplně jiný názor, proč se učí. Jedná se o cestování a poznávání světa a také o zjištění informací cizí kultury, tradic a hodnot dané země.

B) Jak se cítíš při učení, cítí zde podporu?

Na otázku, zda žák cítí podporu, odpovědělo: ANO 24 žáků a NE 3 žáků.

Většina žáků s odlišným mateřským jazykem cítí ve škole podporu díky pozitivnímu přístupu učitelům, začleňujícímu kolektivu spolužáků a poskytovaným jazykovým programům. Mají také silnou motivaci k úspěchu a podporu ze strany rodiny, což jim pomáhá překonávat jazykové bariéry a cítí se součástí školního prostředí.

Žáci s odlišným mateřským jazykem, jako jsou Ukrajinci, Poláci nebo Mongolci, kteří cítí podporu, často zažívají motivaci a sebevědomí, což jim pomáhá lépe se adaptovat a učit se.

Na druhou stranu tři žáci, kteří podporu necítí, mohou mít potíže kvůli nedostatečné jazykové podpoře, sociální izolaci či kulturním rozdílům, které jim brání v plném zapojení do školního života. Může také hrát roli nedostatek individuálního přístupu učitelů nebo pocit, že na ně jakou kladeny příliš vysoké nároky, které nezvládají.

Učitelé by měli věnovat větší pozornost jejich individuálním potřebám a zohlednit kulturní rozdíly, které mohou ovlivňovat jejich pocit začlenění a úspěchu ve škole.

Žáci pak čelí úzkosti, frustraci a pocitům izolace, což může bránit jejich pokroku.

Celkově je důležité, aby školy nabízely adekvátní podporu a zdroje, které pomohou těmto žákům překonávat jazykové bariéry a integrovat se do kolektivu.

MOŽNÉ ŘEŠENÍ ZE STRANY ŠKOLY:

Škola může nabídnout intenzivní kurzy češtiny jako druhého jazyka, zavést tandemové učení s českými spolužáky a organizovat multikulturní aktivity, které oslavují různorodost. Učitelé by měli být školeni v jazykové a kulturní citlivosti a vytvářet individuální vzdělávací plány, které zohlední specifické potřeby žáků. Poskytnutí učebních materiálů v několika jazycích a zapojení rodičů do vzdělávacího procesu také přispívá k úspěšné integraci. Vytvořením pozitivního a inkluzivního prostředí se učitelé mohou postarat o to, aby se každý žák cítil podporován a motivován aktivně se zapojit do výuky.

VYHODNOCENÍ

V jednotlivých ročnících jsem porovnal, jaký motivátor byl pro ně nejdůležitější. S jakým tvrzením žáci souhlasili nejvíce a s jakým nejméně.

7. ročník

Žáci v 7. ročníku často projevují zájem o zkoumání slov cizího jazyka a hledání pravidel, podle kterých jazyk funguje. Tento věk je charakteristický zvědavostí a touhou po objevování, což se odráží i v jejich přístupu k učení jazyků. Baví je také představovat si místa, kde by mohli cizí jazyk využít, což podporuje jejich kreativitu a motivaci. Učení prostřednictvím písniček je pro ně atraktivní, protože hudba je v tomto věku velmi populární. Naopak, pohyby a gesta jim při učení pomáhají méně, stejně jako komunikace s cizími lidmi, což může být způsobeno jejich menší sebedůvěrou v používání cizího jazyka. Hry jsou pro ně důležitým nástrojem při učení, protože kombinují zábavu s učením.

8. ročník

V 8. ročníku žáci více souhlasí s tím, že jim pomáhají pohyby a gesta při učení. Tento věk je často spojen s větší fyzickou aktivitou a pohyby mohou pomoci při zapamatování slov a frází. Rádi se baví cizím jazykem, aby se poznali s cizími lidmi, což naznačuje jejich rostoucí zájem o sociální interakce a nové zkušenosti. Zajímají se také o zvířata a lidi v ostatních zemích, což

může být spojeno s jejich širším zájmem o svět kolem sebe. Méně důležité pro ně je zkoumání slov a hledání pravidel jazyka, což může být způsobeno tím, že se více zaměřují na praktické využití jazyka. Písničky jsou stále oblíbeným způsobem učení, protože hudba zůstává důležitou součástí jejich života.

9. ročník

Žáci v 9. ročníku kladou důraz na to, že pomocí cizího jazyka pochopí, co chtějí v budoucnu dělat. Tento věk je často spojen s přemýšlením o budoucnosti a kariéře, a proto je pro ně důležité vidět praktické využití cizího jazyka. Rádi si představují místa, kde by mohli cizí jazyk využít, což podporuje jejich motivaci a zájem o cestování a mezinárodní zkušenosti. Zajímají se také o zvířata a lidi v ostatních zemích, což může být spojeno s jejich širším zájmem o globální otázky. Méně důležité pro ně jsou pohyby a gesta při učení a zkoumání slov cizího jazyka, protože se více zaměřují na praktické a konkrétní využití jazyka. Hry a komunikace s cizími lidmi jsou pro ně stále důležité, protože podporují jejich sociální dovednosti a sebedůvěru.

Shrnutí

Z dotazníku vyplývá, že žáci v různých ročnících mají odlišné preference a potřeby při učení cizích jazyků. V 7. ročníku je důležité zaměřit se na zkoumání slov a pravidel jazyka, využití písniček a her. V 8. ročníku je klíčové zapojit pohyby a gesta, podporovat sociální interakce a zájem o svět kolem sebe. V 9. ročníku je důležité ukázat praktické využití jazyka pro budoucí kariéru a život, podporovat zájem o globální otázky a sociální dovednosti. Tato zjištění mohou pomoci lépe přizpůsobit výukové metody a aktivity potřebám jednotlivých ročníků a zvýšit efektivitu výuky cizích jazyků.

7. ročník	zkoumání slov a pravidel jazyka, využití písniček a her
8. ročník	zapojit pohyby a gesta, podporovat sociální interakce a projevit zájem o svět kolem sebe
9. ročník	využití pro budoucí kariéru a život, podporovat zájem o globální otázky a sociální dovednosti

Vývoj od 7. do 9. ročníku ukazuje, jak se mění preference a potřeby žáků při učení cizích jazyků. V 7. ročníku je důležité zaměřit se na zkoumání slov a pravidel jazyka, využití písniček a her. V 8. ročníku je klíčové zapojit pohyby a gesta, podporovat sociální interakce a zájem o svět kolem sebe. V 9. ročníku je důležité ukázat praktické využití jazyka pro budoucí kariéru a

život, podporovat zájem o globální otázky a sociální dovednosti. Tato zjištění mohou pomoci lépe přizpůsobit výukové metody a aktivity potřebám jednotlivých ročníků a zvýšit efektivitu výuky cizích jazyků.

Každý ročník má specifické potřeby a zájmy, které se vyvíjejí s věkem a zkušenostmi žáků. V 7. ročníku jsou žáci zvědaví a rádi objevují nové věci, což se odráží v jejich zájmu o zkoumání slov a pravidel jazyka. V 8. ročníku se více zaměřují na fyzickou aktivitu a sociální interakce, což vysvětluje jejich preference pro pohyby, gesta a komunikaci s cizími lidmi. V 9. ročníku začínají přemýšlet o své budoucnosti a kariéře, a proto je pro ně důležité vidět praktické využití cizího jazyka a rozvíjet globální povědomí. Přizpůsobení výukových metod těmto potřebám může výrazně zvýšit motivaci a efektivitu učení.

Cíl - Cílem práce bylo zkoumání motivace žáků k jednotlivým předmětům včetně faktorů na učení, jaké další aspekty mají vliv na výsledky žáků a jak působí na tyto žáky školní prostředí, spolužáci a pedagogičtí či jiní pracovníci školy.

V odpovědích vidíme, že na žáky působí vnitřní i vnější motivace. Někteří se učí, protože se chtějí dostat na střední a vysokou školu, baví je učení, zajímají se o něj a chtějí mít dobré známky. A na druhé působí vnější motivace, tzn. snaží se kvůli rodičům, protože jsou to právě oni, kdo vytváří tlak na své děti. To může vyvolat stres a také další psychické problémy. Dalším faktorem jsou nastavené odměny a tresty. Jsou žáci, kteří za dobré známky dostávají materiálně hodnotné dárky – jako jsou nové boty, mobilní telefony nebo oblečení. Jiní rodiče dávají svým dětem peníze, za známku jedna a dva dávají rodiče např. 5 Kč a 10 Kč, u známky tři nikdo nedává nikomu a u známky čtyři a pět dávají zpět dětem rodičům peníze. Na někoho tento systém odměňování platí, protože si ukládají peníze a myslí na budoucnost. Je důležité, aby se děti zbytečně nestresovaly a nedostávaly do psychických problémů, protože tyto situace by mohla mít velmi negativní vliv do budoucna.

Výzkumné otázky:

1. jaké jsou školní faktory motivace žáků k učení?

Osobnost učitele: Učitelé, kteří jsou kreativní, nadšení a poskytují pozitivní příklad, mohou výrazně zvýšit motivaci žáků. Jejich schopnost navázat dobré vztahy se žáky a vytvářet příjemnou pracovní atmosféru je zásadní. Pro žáky je důležité, aby byl pro ně učitel také i vzorem, ze které by si měli vzít příklad. Zasmát se s nimi, mít o děti zájem,

vyslechnout jejich momentální problémy a vyřešit je a zasmát se s nimi. Měl by to být člověk, který používá různé metody a formy výuky, snaží se zaujmout žáky a hlavně učitel je spravedlivý.

Kvalita výuky: Zajímavé a smysluplné učební materiály, které jsou relevantní pro život žáků, mohou zvýšit jejich zájem o učení. Aktivní zapojení žáků do výuky, například prostřednictvím skupinové práce nebo projektů, také podporuje motivaci. Dále se snaží učitelé zapojovat do výuky i vrstevnické učení, kdy během jedné vyučovací hodiny pracují žáci z prvního a druhého stupně. Tyto hodiny jsou založené na kritickém myšlení, na dílnách čtení a dílnách psaní nebo starší žáci si připraví sami edukační aktivity, které souvisí s daným tématem. Nebojí se do hodin přinést notebooky nebo tablety a rozvíjet digitální gramotnost mladších žáků, využívají k tomu aplikace jako jsou Mentimeter, Kahoot, Wordwall, Padlet, Teams a další.

Ocenění a zpětná vazba: Pozitivní zpětná vazba a ocenění pokroku žáků jsou silnými motivačními faktory. Formativní hodnocení, které se zaměřuje na proces učení a poskytuje konstruktivní zpětnou vazbu, je efektivnější než sumativní hodnocení. Nyní už víme, že ne všichni učitelé poskytují formativní hodnocení, jelikož je to dlouhodobý proces, který se musí všichni zúčastnění naučit. Jsou ale učitelé, kteří už tuto formu hodnocení provádějí a i žáci si navzájem ústně nebo písemně hodnotí. Vidí v tom větší úspěch, protože si žáci své hodnocení průběžně píší a zakládají do portfolia a v následujících týdnech a měsících s ním pracují. Když si formativní hodnocení přečtou zpětně, pamatují, kde udělali chyby a na čem pracovat a studijní výsledky se jim zlepšují. Pokud žák dostane jen známku a učitel dá všem žákům najednou obecnou zpětnou vazbu, tak úspěšnost výsledků je nižší.

Školní klima: Celkové prostředí ve třídě i ve škole, včetně vztahů mezi žáky a učiteli, hraje důležitou roli. Podpora spolupráce a vzájemného respektu ve třídě může zvýšit motivaci k učení. Pokud žák s odlišným mateřským jazykem přijde do cizí třídy, necítí se úplně bezpečně a příjemně. Třída se na nový příchod žáka připravuje, třídní učitel s nimi tuto situaci rozebírá a vědí, jak ho mezi sebou přijmou. Poskytují tomuto žákovi podporu a seznamují ho s jednotlivými vyučujícími, se systémem českého školství a

se školou celkově. Škola má nastavené speciální vyučování pro cizince, kde se učí základy českého jazyka včetně čtení a psaní.

2. jaký je vztah mezi emocionálním wellbeingem a motivací k učení žáků 2. stupně?

Vztah mezi emocionálním wellbeingem a motivací k učení žáků 2. stupně je velmi úzký a komplexní. Emocionální wellbeing, tedy celková emoční pohoda a zdraví žáků, může výrazně ovlivnit jejich motivaci k učení. Zde je několik klíčových bodů, které tento vztah vysvětlují:

Emoce: Žáci, kteří se cítí emocionálně dobře, jsou obvykle více motivováni k učení. Pozitivní emoce jako radost, zájem a nadšení mohou zvyšovat angažovanost a ochotu se učit.

Sebedůvěra: Emocionální wellbeing zahrnuje také vysokou sebedůvěru a sebeúctu. Žáci, kteří věří ve své schopnosti, jsou více motivováni k překonávání překážek a dosahování akademických cílů.

Vztahy: Kvalitní sociální vztahy s učiteli a spolužáky přispívají k lepšímu emocionálnímu wellbeing. Podpora a pozitivní interakce ve třídě mohou posílit motivaci k učení, protože žáci se cítí více zapojeni a podporováni.

Stres: Naopak, vysoká úroveň stresu a úzkosti může negativně ovlivnit motivaci k učení. Žáci, kteří se cítí přetížení nebo mají obavy z neúspěchu, mohou ztrácet zájem o školní aktivity a vykazovat nižší úroveň motivace.

Celkově lze říci, že emocionální wellbeing a motivace k učení jsou vzájemně propojené a ovlivňují se navzájem. Podpora emocionálního zdraví žáků je tedy klíčová pro jejich úspěch ve škole.

10 DISKUZE NAD VÝSLEDKY

Tato kapitola uvede postup, jak to probíhá na mostecké základní škole. S jakými problémy se musí vypořádat. Porovnáme výsledky motivátorů těchto dvou skupin a navrhneme možné řešení pro ostatní pedagogické pracovníky - žáků, kteří vyplňovali dotazník zaměřený na anglický a německý jazyk a žáků s odlišným mateřským jazykem zaměřený na český jazyk, zhodnotil jsem jejich odpovědi.

Motivace českých žáků k učení anglického a německého jazyka

Ve své třídě se snažíme motivovat české žáky k učení anglického a německého jazyka prostřednictvím různých interaktivních aktivit. Používáme různé edukační jazykové hry, jako je “Simon Says” nebo “Hangman”, které pomáhají procvičovat slovní zásobu a gramatiku zábavnou formou. Dále organizujeme projekty zaměřené na kulturu anglicky a německy mluvících zemí, kde žáci připravují prezentace o historii, kultuře a tradicích těchto zemí. Také podporují výměnné programy s partnerskými školami, kde mají žáci možnost komunikovat s rodilými mluvčími. Simulace reálných situací, jako je objednávání jídla v restauraci nebo cestování, pomáhají žákům aplikovat naučené dovednosti v praxi.

Práce s žáky s odlišným mateřským jazykem při učení českého jazyka

Pro žáky s odlišným mateřským jazykem vytváříme podpůrné a bezpečné prostředí. Používáme vizuální pomůcky, jako jsou obrázky, které pomáhají vysvětlit nové pojmy. Instrukce se snažíme formulovat jednoduše a srozumitelně a opakujeme je, pokud je to nutné. Pravidelně poskytujeme zpětnou vazbu, aby žáci věděli, na čem pracovat. Zapojení rodičů a komunity je také klíčové – organizujeme setkání s rodiči a komunitní akce, kde mohou žáci a jejich rodiny sdílet své zkušenosti. Integrace kulturních prvků z jejich domovských zemí do výuky, například prostřednictvím tradičních příběhů nebo hudby, zvyšuje jejich zájem a motivaci.

Překážky s ŽOMJ v odlišném prostředí

Při práci s žáky v odlišném prostředí se setkáváme s různými výzvami, jako jsou jazykové bariéry a kulturní rozdíly. Používáme dvojjazyčné materiály a překladové aplikace, které usnadňují porozumění obsahu. Vytváříme inkluzivní prostředí, kde jsou kulturní rozdíly respektovány a oslavovány, například pořádání kulturních dnů. Diferencujeme výuku podle

individuálních potřeb žáků, což zahrnuje skupinovou práci a individuální úkoly. Technologie, jako jsou jazykové aplikace a online kurzy, také hrají důležitou roli při poskytování dodatečné podpory.

Další:

Dalšími proměnnými jsou sociální a emocionální faktory. Podporujeme pozitivní prostředí ve třídě, kde se každý žák cítí respektován a oceňován. Povzbudíme žáky, aby se nebáli dělat chyby a učili se z nich, a poskytujeme pozitivní zpětnou vazbu. Podporujeme týmovou práci a spolupráci mezi žáky prostřednictvím skupinových projektů a aktivit. Pravidelně hodnotíme pokroky žáků a přizpůsobujeme výukové strategie na základě jejich potřeb a zpětné vazby.

Tímto způsobem se snažíme motivovat a podporovat své žáky v učení se cizím jazykům, ať už se jedná o české žáky učící se anglicky a německy, nebo žáky s odlišným mateřským jazykem učící se česky.

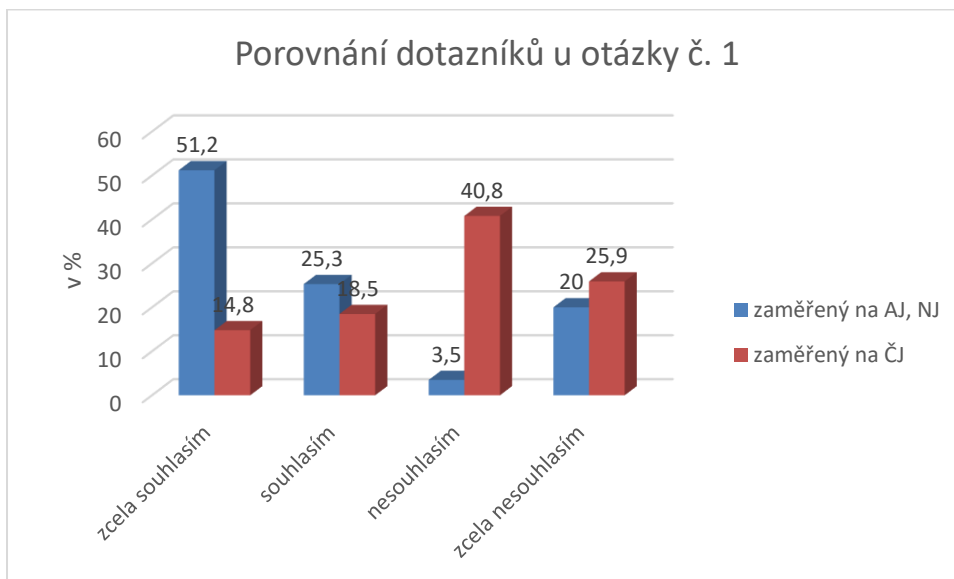
Doporučení pro práci žáky

Ve třídách se snažíme motivovat české žáky k učení anglického a německého jazyka prostřednictvím různých interaktivních aktivit. Používám jazykové hry, jako je “Simon Says” nebo “Hangman”, které pomáhají procvičovat slovní zásobu a gramatiku zábavnou formou. Dále organizujeme projekty zaměřené na kulturu anglicky a německy mluvících zemí, kde žáci připravují prezentace o historii, kultuře a tradicích těchto zemí. Také podporujeme výměnné programy s partnerskými školami, kde mají žáci možnost komunikovat s rodilými mluvčími.

Tato doporučení mohou pedagogickým pracovníkům pomoci efektivně pracovat s žáky, kteří se učí cizí jazyk, ať už se jedná o české žáky učící se anglicky a německy, nebo žáky s odlišným mateřským jazykem učící se česky.

Na základě dotazníků jsem došel k těmto srovnávacím výsledkům:

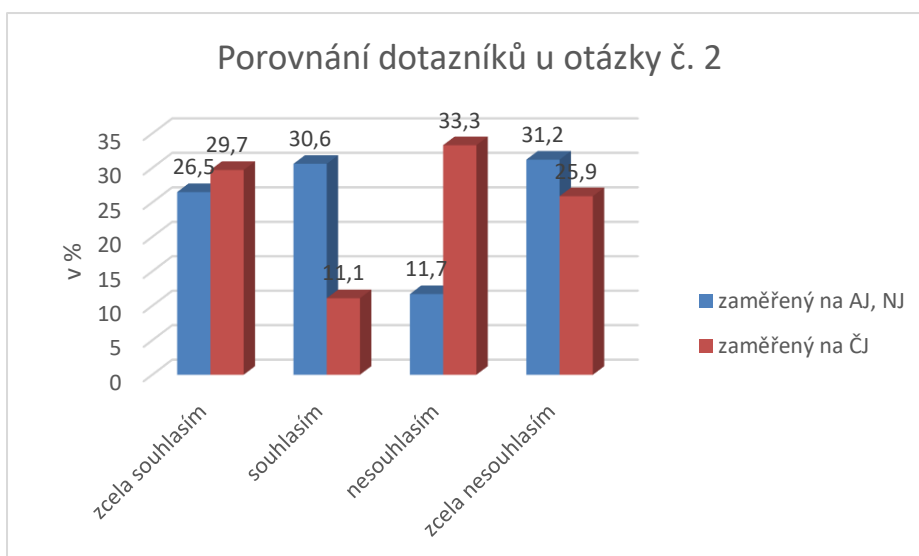
1. Cizí jazyk se učím rád, protože mě baví pracovat se slovy a zkoumat, co znamenají.

Graf č. 3

Z grafu je patrné, že v odpovědích **souhlasím** a **zcela nesouhlasím** není úplně tak veliký rozdíl. Ale pokud porovnáme odpovědi žáků z dotazníků zaměřený na anglický a německý jazyk a žáků s odlišným mateřským jazykem na český jazyk, tak je vidět procentuální rozdíl u odpovědi **zcela souhlasím** a **nesouhlasím**. To znamená, že čeští žáci baví pracovat se slovy a rádi zkoumají co znamenají - zcela s tímto tvrzením souhlasí 51,2 %. Naopak žáci s odlišným mateřským jazykem nesouhlasí ze 40,8 %.

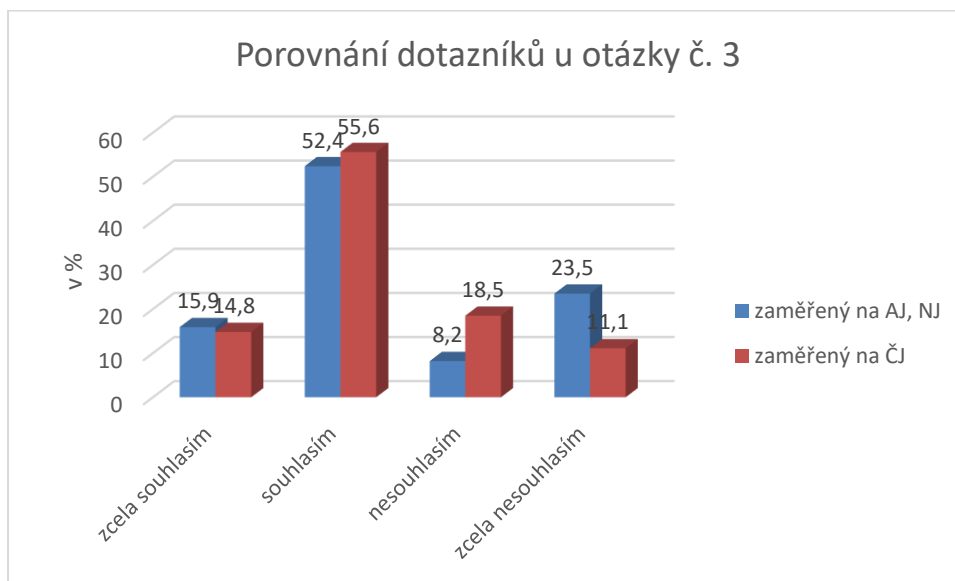
2. Při učení cizího jazyka mě baví hledat pravidla, podle kterých jazyk funguje.

Graf č. 4

Největší procentuální rozdíl, zda žáci rádi hledají pravidla, je v odpovědích **souhlasím a nesouhlasím**. Žáci, kteří vyplňovali dotazník zaměřený na anglický a německý jazyk, souhlasí ze 30,6 % a žáci s odlišným mateřským jazykem s tímto tvrzením nesouhlasí ze 33,3 %.

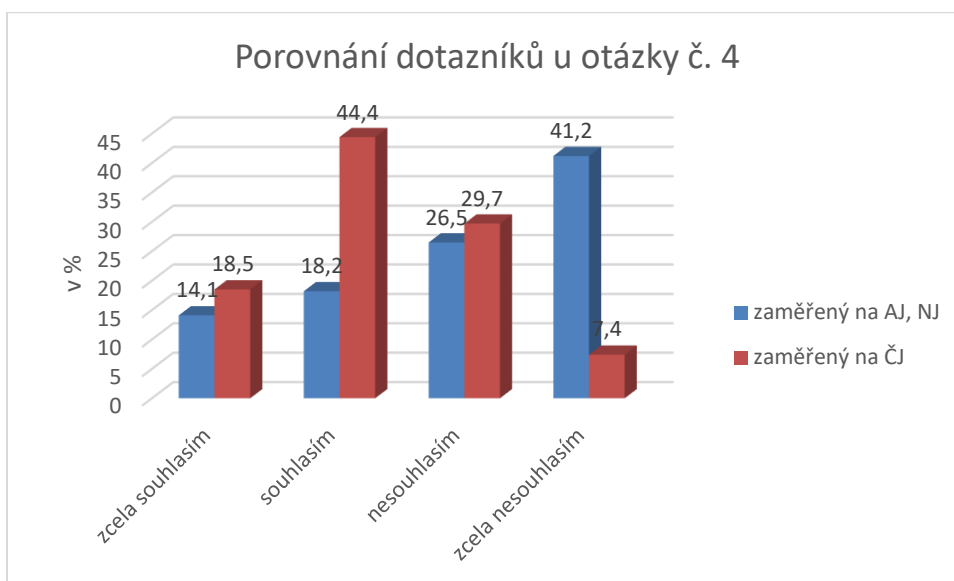
3. Při učení cizího jazyka si rád představuji různé situace a místa, kde bych ten jazyk mohl využít.

Graf č. 5

U otázky, kdy žáci měli odpovědi, zda si rádi představují různé situace a místa k využití cizího jazyka, jsou z grafu vidět podobné odpovědi. Nejčastější odpověď byla, že **souhlasí** – 52,4 % u českých žáků a 55,6 % u žáků s odlišným mateřským jazykem.

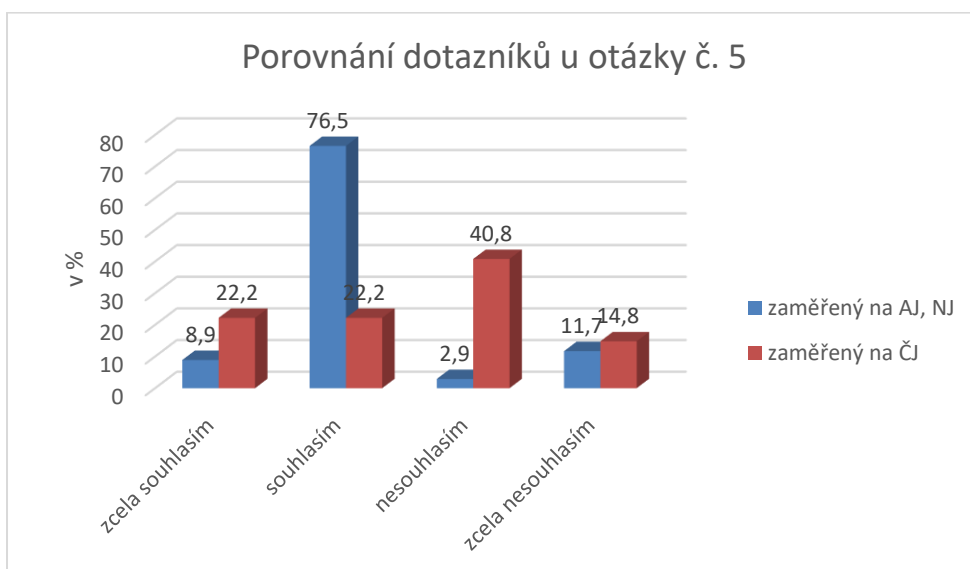
4. Když se učím cizí jazyka, pomáhají mi pohyby, gesta nebo hraní scén.

Graf č. 6

U otázky číslo 4 je na grafu znázorněno, že čeští žáci z 18,2 % **souhlasí** s tím, že jim pomáhají pohyby, gesta a hraní scén k učení cizího jazyka a u žáků s odlišným mateřským jazykem to bylo 44,4 %. Ale 41,2 % českých žáků s tímto tvrzením **zcela nesouhlasilo** a ŽOMJ zcela nesouhlasilo 7,4 %

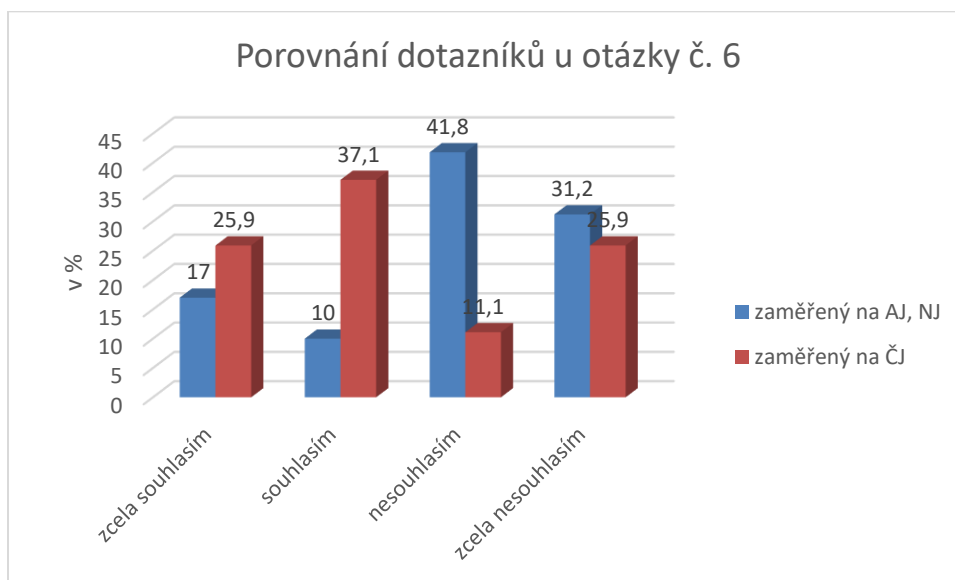
5. Líbí se mi učit se cizí jazyk prostřednictvím písniček a hudby.

Graf č. 7

76,5 % českých žáků souhlasí s tím, že se učí pomocí hudby a písniček a ŽOMJ je 22,2 %. Rozdíl vidíme u odpovědi **nesouhlasím** – tuto možnost si vybralo 2,9 % českých žáků a 40,8 žáků s odlišným mateřským jazykem.

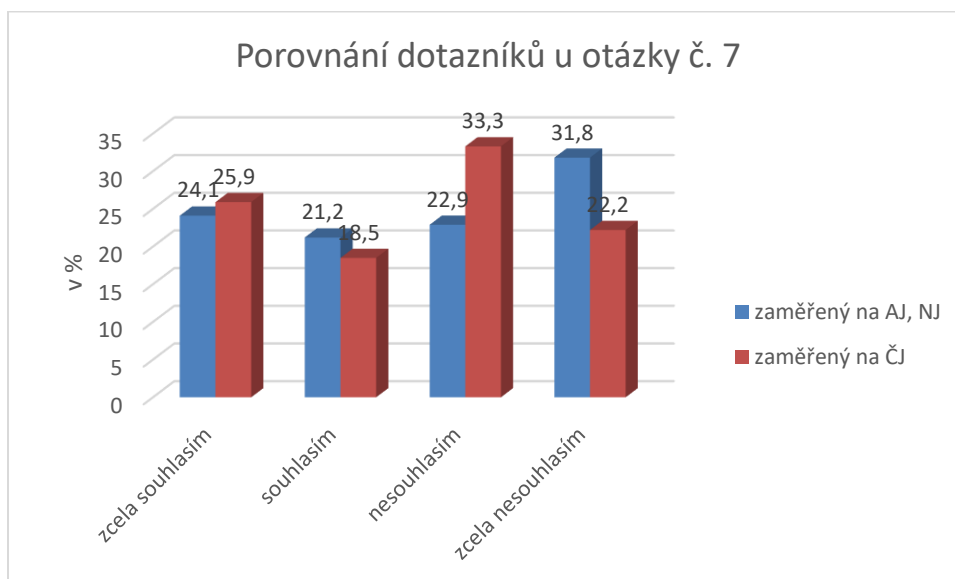
6. Rád používám cizí jazyk, abych si mohl povídat s jinými lidmi a poznávat nové kamarády.

Graf č.8

U otázky číslo 6 je rozdíl v odpovědích souhlasím a nesouhlasím. Celkem 37,1 % žáků s odlišným mateřským jazykem **souhlasí** s tím, že rádi používají cizím jazyk k dorozumívání s jinými lidmi a poznávání nových kamarádů, u českých žáků se ta hodnota pohybuje na 10 %. Ti z 41,8 % s tímto tvrzením **nesouhlasí** a ŽOMJ z 11,1 %.

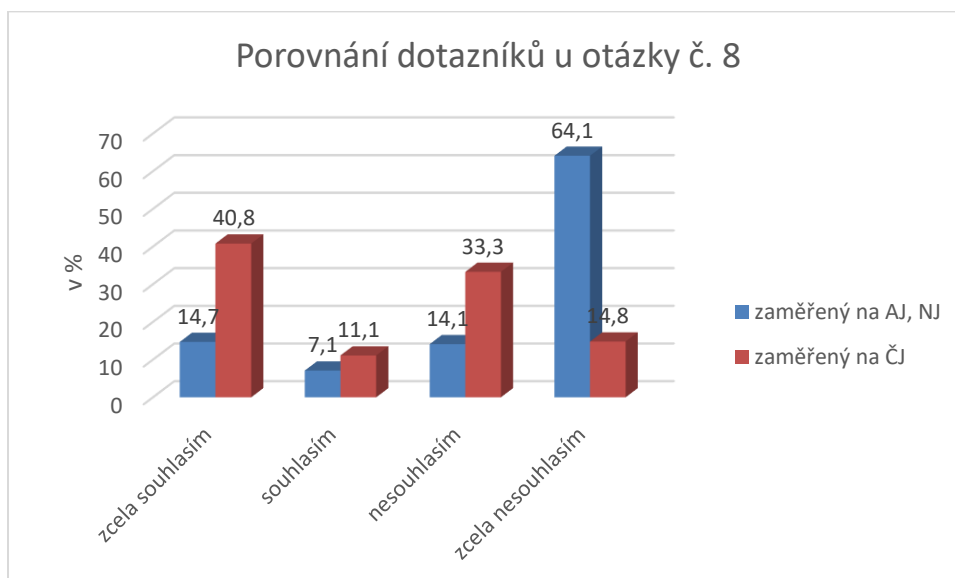
7. Učení cizího jazyka mi pomáhá lépe pochopit, jaký jsem a co bych chtěl v budoucnu dělat.

Graf č. 9

Odpovědi u sedmé otázky nepřinesly veliké rozdíly, obě dvě skupiny respondentů měly podobné názory na to, že jim učení cizího jazyka pomáhá pochopit, jaký ten žák je a jaké má plány v budoucnu.

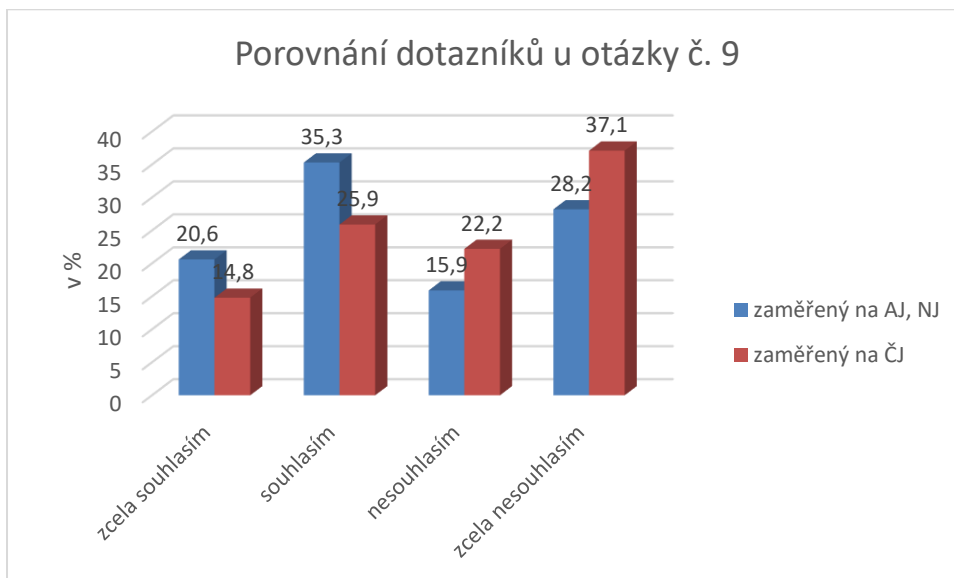
8. Když se učím cizí jazyk, zajímám se o přírodu a zvířata v jiných zemích.

Graf č. 10

Čeští žáci zcela nesouhlasí s tím, že je zajímavá příroda a zvířata v jiné zemi a to ze 64,1 % a žáci s odlišným mateřským jazykem 14,8 %. Naopak ŽOMJ zcela souhlasí ze 40,8 % a čeští žáci ze 14,7 %.

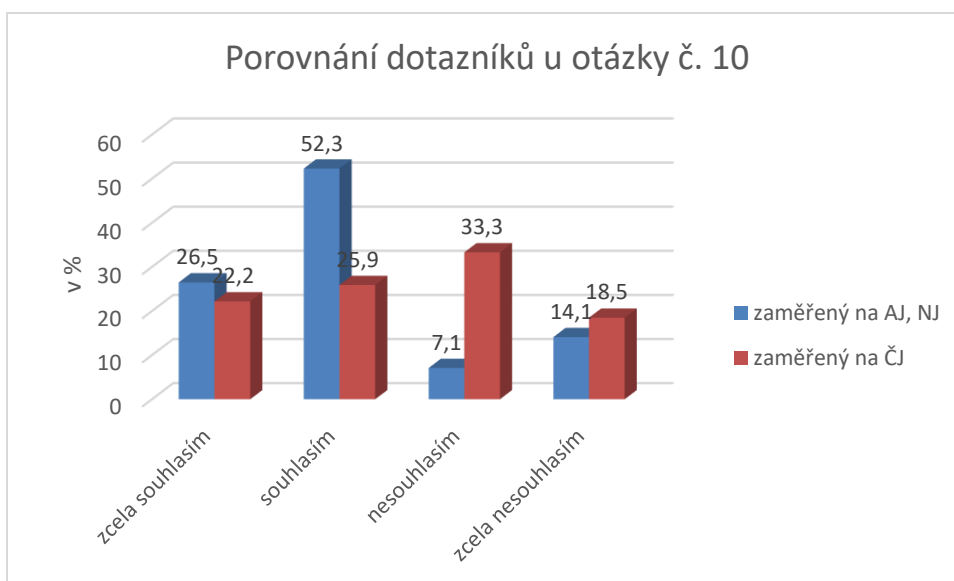
9. Cizí jazyk mi pomáhá přemýšlet o tom, jak lidé v různých zemích vidí svět a co je pro ně důležité.

Graf č. 11

Předposlední otázky také nepřinesla žádné velké rozdíly, zda žákům pomáhá cizí jazyk přemýšlet nad tím, jak lidé v různých zemích vidí svět.

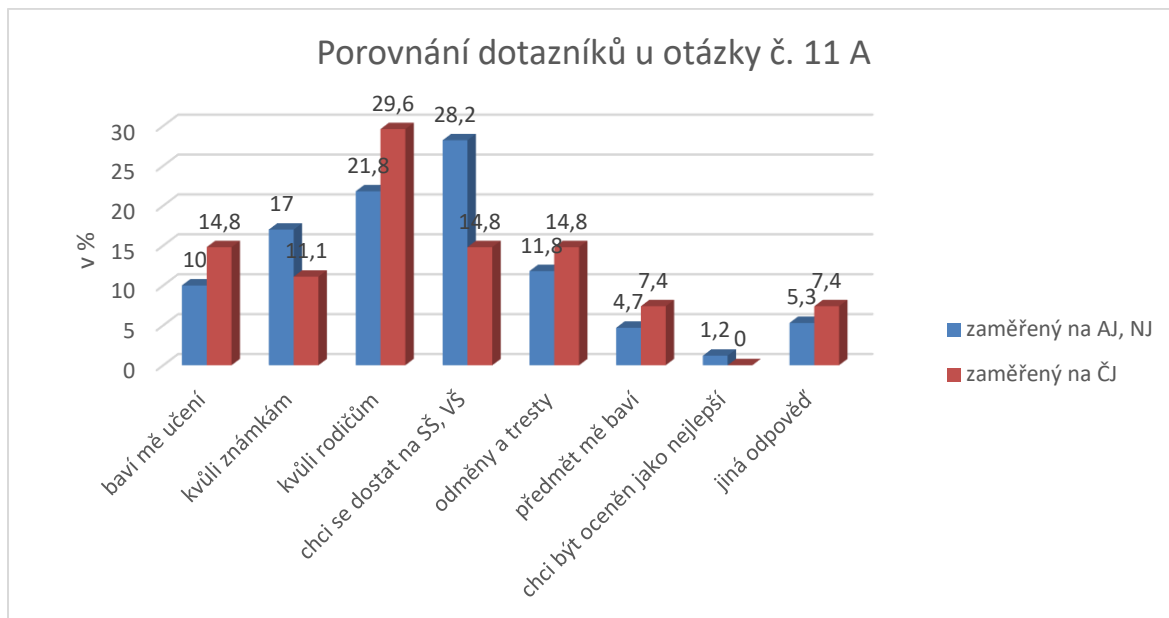
10. Když se učím cizí jazyk, používám různé způsoby, jak si zapamatovat slovíčka a věty (např. obrázky, písničky, hry)

Graf č. 12

Nadpoloviční většina, tedy 52,3 % českých žáků **souhlasí** s tím, že používají různé způsoby, jak si zapamatovat slovíčka a věty. Žáků s odlišným mateřským jazykem je 25,9 %. Jelikož ŽOMJ s tímto tvrzením nesouhlasí z 33,3 % a čeští žáci ze 7,1 %.

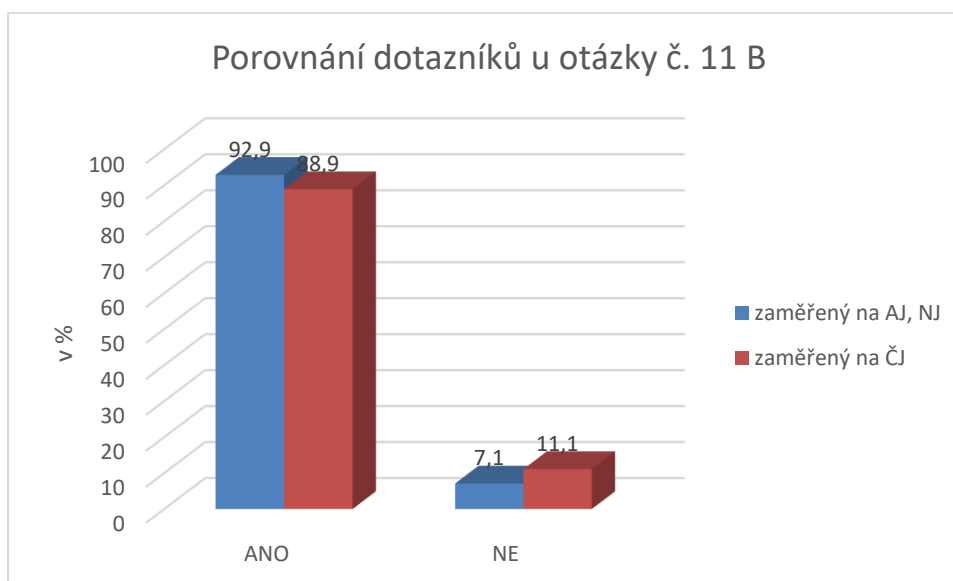
11. A) z jakého důvodu se učíš?

Graf č. 13

U otázky číslo 11 A vidíme, že odpovědi obou dvou skupin jsou shodné. Největší rozdíl je v tom, že žáci s odlišným mateřským jazykem se nejčastěji učí kvůli svým rodičům, a to z 29,6 % a čeští žáci kvůli tomu, že se chtějí dostat na střední a vysokou školu – 28,2 %.

B) Jak se cítíš při učení, cítíš zde podporu?

Graf č. 14

U poslední otázky, zda žáci cítí podporu při učení, se obě dvě skupiny téměř shodly. Z grafu je patrné, že cítí velikou podporu – čeští žáci z 92,9 % a žáci cizinci z 88,9 %.

Výsledky, které mi vyšly, jsem porovnal ještě s jiným výzkumem – konkrétně:

Shrnutí výsledků výzkumu *Motivace žáků k učení*⁷⁷ od Isabelly Pavelkové a Miloslava Frencla:

Cíl výzkumu: Výzkum se zaměřil na zmapování motivačních pohnutek žáků k učení na konci základní školy z pohledu žáků i učitelů. Cílem bylo také srovnat učitelův obraz o žákovi s žákovým sebeobrazem v motivační oblasti.

Výzkum využíval dotazníky, které obsahovaly 37 motivačních pohnutek k učení. Dotazníky byly distribuovány mezi žáky základních škol a víceletých gymnázií. Výzkumný vzorek tvořilo 428 žáků, rozdělených podle školy, ročníku a pohlaví.

Hlavní zjištění:

Motivační pohnutky:

Žáci uváděli různé důvody pro učení, které se často kombinovaly. Mezi nejčastější patřily pohnutky vztahující se k budoucnosti (např. snaha dostat se na určitou školu, získat dobré zaměstnání).

Výkonová motivace byla také silná, zahrnovala radost z dosahování výborných výsledků, dobrý pocit z naučení se něčeho nového a snahu překonávat sám sebe.

Poznávací a seberozvojová motivace zahrnovala radost z poznávání nových věcí a snahu zlepšit své schopnosti.

Srovnání mezi školami:

Žáci základních škol byli častěji motivováni perspektivní motivací a sociální motivací (např. snaha udělat radost učitelům a rodičům) ve srovnání se studenty gymnázií.

Na gymnáziích byla častější motivace být lepší než spolužáci.

⁷⁷ PAVELKOVÁ, Isabella. *Motivace žáků k učení: perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 80-729-0092-7. Dostupné také z: <http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:80c0df70-3d3d-11e3-9c86-005056827e51>.

Vývojové hledisko:

U žáků 8. tříd byla vyšší četnost motivačních pohnutek než u žáků 9. tříd. Tento pokles se týkal zejména sociální motivace a poznávací motivace.

Rozdíly mezi pohlavími:

Dívky byly častěji motivovány lepšími známkami, dobrým pocitem z naučení se něčeho nového a snahou překonávat samy sebe.

Chlapci častěji uváděli motivaci odměnami, i když tato pohnutka většinou nemotivovala žákovské učení.

Závěr:

Výzkum ukázal, že motivace žáků je komplexní a ovlivněná mnoha faktory, včetně budoucích perspektiv, výkonové motivace a sociálních vztahů. Výsledky také naznačují, že motivace se mění v průběhu školní docházky a liší se mezi různými typy škol a mezi pohlavími.

ZÁVĚR

V diplomové práci jsem se rozhodl zabývat motivací k učení se cizím jazykům u žáků s odlišným mateřským jazykem na úrovni nižšího sekundárního vzdělávání. Po prostudování odborné české i zahraniční literatury jsem získal dostatečné informace o tom, abych se v této oblasti orientoval a dokázal zjistit motivaci u žáků na druhém stupni základní školy. Pomocí knihy Dimenze myšlení do Howarda Gardnera jsem sestavil dotazník, který jsem předal žákům k vyplnění, analýze a zpracování výsledků.

V teoretické části jsem zjistil, co to je motivace, jaké faktory na ni mají vliv (jako je sebehodnocení a hodnocení žáků, potřeby, návyky, zájmy a hodnoty, školní prostředí), jaký mají význam cizí jazyky pro žáky, jaké metody a přístupy ve výuce mají učitelé využívat ve svých hodinách. Dále jsem se dozvěděl charakteristiku žáků s odlišným mateřským jazykem, jaký mají vztah k českému jazyku a jakou dostávají podporu prostřednictvím inkluzivního vzdělávání a specifík k danému jazyku a v neposlední řadě jsme se dotkli i kapitoly emocionálního wellbeingu, tzn. jaké pocity prožívají žáci s odlišným mateřským jazykem ve škole, jak je kolektiv důležitý pro nové žáky ve třídě a jak jsou spokojeni se svými vrstevníky.

V empirické části jsem si zvolil cíl práce, kde jsem zkoumal motivaci žáků k jednotlivým předmětům včetně faktorů na učení, jaké další aspekty mají vliv na výsledky žáků a jak působí na tyto žáky školní prostředí, spolužáci a pedagogičtí či jiní pracovníci školy. Tento cíl jsem zjistil prostřednictvím dotazníků, které vyplnili žáci 7. – 9. ročníku na základní škole v Mostě.

Cílem výzkumu bylo zjistit motivaci žáků k učení cizích jazyků prostřednictvím dotazníků, které vyplnili žáci 7. až 9. ročníku na základní škole v Mostě. Dotazníky byly založeny na Likertově škále (zcela souhlasí – souhlasí – nesouhlasí – zcela nesouhlasí). Před výzkumem byla prostudována odborná literatura, která mi pomohla sestavit časový harmonogram výzkumné části.

Výzkum probíhal od září 2024 do října 2024 na základní škole v Mostě. Zúčastnilo se ho 197 žáků z devíti tříd druhého stupně. Dotazníky byly anonymní, což mělo zajistit upřímné a

otevřené odpovědi. Pilotní testování dotazníku proběhlo na malé skupině 20 žáků šestého ročníku, z toho 6 žáků s odlišným mateřským jazykem.

Výsledky ukázaly, že žáci v různých ročnících mají odlišné preference a potřeby při učení cizích jazyků:

- **7. ročník:** Důraz na zkoumání slov a pravidel jazyka, využití písniček a her.
- **8. ročník:** Zapojení pohybů a gest, podpora sociálních interakcí a zájmu o svět kolem sebe.
- **9. ročník:** Praktické využití jazyka pro budoucí kariéru a život, zájem o globální otázky a sociální dovednosti.

Tato zjištění mohou pomoci lépe přizpůsobit výukové metody a aktivity potřebám jednotlivých ročníků a zvýšit efektivitu výuky cizích jazyků.

Výsledky byly porovnány s výzkumem *Motivace žáků k učení*⁷⁸ od Isabell Pavelkové a Miloslava Frencla. Byly zhodnoceny odpovědi žáků zaměřených na anglický a německý jazyk a žáků s odlišným mateřským jazykem zaměřených na český jazyk. Byly navrženy možné řešení pro pedagogické pracovníky na základě zjištěných motivátorů.

Cíl mé práce jsem splnil pomocí dotazníkového šetření pro žáky od sedmého až devátého ročníku základní školy u předmětů český jazyk, německý a anglický jazyk.

Žáci jsou motivováni vnitřními i vnějšími faktory. Někteří se učí kvůli zájmu o vzdělání a dobrým známám, jiní kvůli tlaku rodičů, což může způsobit stres a psychické problémy. Odměny a tresty, jako jsou materiální dárky nebo peníze za známky, mohou být motivující, ale je důležité, aby děti nebyly zbytečně stresovány, protože to může mít negativní dopad na jejich budoucnost.

⁷⁸⁷⁸ PAVELKOVÁ, Isabella. *Motivace žáků k učení: perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2002. ISBN 80-729-0092-7. Dostupné také z: <http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:80c0df70-3d3d-11e3-9c86-005056827e51>.

K motivaci žáků k učení přispívá několik faktorů. Kreativní, nadšení a spravedliví učitelé, kteří navazují dobré vztahy se žáky a vytvářejí příjemnou atmosféru, mohou výrazně zvýšit motivaci. Zajímavé a smysluplné učební materiály, aktivní zapojení do výuky prostřednictvím skupinové práce nebo projektů, a využití vrstevnického učení a digitálních nástrojů také podporují zájem o učení. Pozitivní zpětná vazba a formativní hodnocení, které se zaměřují na proces učení, jsou efektivnější než sumativní hodnocení. Důležité je také podporovat spolupráci a vzájemný respekt ve třídě, připravit třídu na příchod žáků s odlišným mateřským jazykem a poskytnout jim potřebnou podporu, včetně speciálního vyučování základů českého jazyka.

Vztah mezi emocionálním wellbeingem a motivací k učení žáků 2. stupně je velmi úzký a komplexní. Emocionální pohoda a zdraví žáků výrazně ovlivňují jejich motivaci k učení. Pozitivní emoce jako radost, zájem a nadšení zvyšují angažovanost a ochotu se učit, zatímco vysoká sebedůvěra a sebeúcta podporují překonávání překážek a dosahování cílů. Kvalitní sociální vztahy s učiteli a spolužáky přispívají k lepšímu emocionálnímu wellbeing a posilují motivaci k učení. Naopak, vysoká úroveň stresu a úzkosti může negativně ovlivnit motivaci, protože žáci se cítí přetíženi a mají obavy z neúspěchu.

Při práci s žáky v odlišném prostředí se setkávám s různými výzvami, jako jsou jazykové bariéry a kulturní rozdíly. Používám dvojjazyčné materiály a překladové aplikace, pořádáním kulturních dnů, provádím skupinovou práci a individuální úkoly. Povzbuzuji žáky, aby se nebáli dělat chyby a učili se z nich, a poskytuji pozitivní zpětnou vazbu. Podporuji týmovou práci a spolupráci mezi žáky, pravidelně hodnotím pokroky žáků.

Literatura:

1. BEDRNOVÁ, Eva, NOVÝ, Ivan. Psychologie a sociologie řízení. 3. vyd. Praha : Management Press, c 2007. ISBN 978-80-7261-169-0.
2. BIDDULPH, Steve. Proč jsou šťastné děti šťastné. Praha: Portál, s. r. o., 1997. ISBN 80-7178-155-X.
3. BLAŽEJ, Adam. Motivace dětí a mládeže ve sportu. Brno: MU, 2019. ISBN 978-80-210-9355-3.
4. BERNKOPFOVÁ, Michala, NOSÁLOVÁ, Barbora, TITĚROVÁ, Kristýna, VÁGNEROVÁ, Tereza, VÁVROVÁ, Jana. Průvodce začleňováním žáků s odlišným mateřským jazykem. Praha: META, o.p.s a UK, 2019. ISBN 978-80-88171-24-9.
5. BUCHWALD, Petra. Stres ve škole a jak ho zvládnout. Brno: Edika, 2013. ISBN 978-80-266-0159-3.
6. ČÁP, Jan. Psychologie výchovy a vyučování. Praha: UK a H+H. 1993. ISBN 80-7066-534-3.
7. ČAPEK, Robert. Odměny a tresty ve školní praxi. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4639-5.
8. ČAPEK, Robert. Třídní klima a školní klima. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2742-4.
9. DAŘÍLEK, Pavel, KLUSÁK, Pavel. Pedagogická psychologie. Olomouc: PdF UP, 2001. ISBN 80-244-0294-7.
10. DUNN, Opal. Pomozte svému dítěti naučit se cizí jazyk. Olomouc: INFOA, 2003. ISBN 80-7240-315-X.
11. GAJDOŠOVÁ, Eva, HERÉNYIOVÁ, Gabriela. Rozvíjení emoční inteligence žáků. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-115-8.
12. GRUBER, David. Jak se efektivně učit cizí jazyk. Ostrava: Repronis, 1998. ISBN 80-86122-25-5.
13. HARDING-ESCH, Edith, RILEY, Philip. Bilingvní rodina. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-358-1.
14. JANÍKOVÁ, Věra a kol.. Výuka cizích jazyků. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3512-2.

15. KLÉGROVÁ, Jarmila, VÁGNEROVÁ, Marie. Poradenská psychologická diagnostika dětí a dospívajících. Praha: UK, 2008. ISBN 978-80-246-1538-7.
16. KOLÁŘ, Zdeněk a Renata ŠIKULOVÁ. Hodnocení žáků. 2. dopl. vyd. Praha: Grada, 2009, Pedagogika. ISBN 978-80-247-2834-6.
17. KREJČOVÁ, Lenka. Psychologické aspekty vzdělávání dospívajících. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3474-3.
18. KUPKA, Ivan. Jak úspěšně studovat cizí jazyky. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Přeložil Dagmar KRTIČKOVÁ. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4387-5.
19. LANGER, Ladislav. Úloha motivace ve vyučování na základní škole. Pedagogická teorie a praxe. 1. vydání Praha: SPN, 1984.
20. LEAHYOVÁ, Siobhán, WILIAM, Dylan. Zavádění formativního hodnocení. Praha: EDUkační LABoratoř, 2016. ISBN 978-80-906082-7-6.
21. LOKŠA, Jozef, LOKŠOVÁ, Irena. Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-205-X.
22. LOJOVÁ, Gabriela, VLČKOVÁ, Kateřina. Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-876-0.
23. MEDLÍKOVÁ, Olga. Umění motivace: návody a tipy pro pracovní i rodinný život. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3005-4.
24. MUSIL, Jan, ŘÍČAN, Jaroslav. Cizinec ve třídě: pohled zevnitř. Ústí nad Labem: UJEP, 2019. ISBN 978-80-7561-189-5.
25. PETTY, G. Moderní vyučování. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.
26. PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. Pedagogický slovník. Praha : Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
27. ŠVANCARA, Josef. Emoce, city a motivace. 2. doplň. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1975.

Online zdroje:

Děti a žáci s OMJ | Inkluzivní škola (inkluzivniskola.cz), [cit. 2024-10-11]

Ředitelství služby cizinecké policie, Český statistický úřad (csu.gov.cz), [cit. 2024-10-25]

Strategie vzdělávací politiky České politiky do roku 2030+ Brozura_S2030_online_CZ.pdf, [cit. 2024-10-15]

Wellbeing ve škole: jak na pozitivní přístup ve škole (ucimespolecne.cz/praxe/wellbeing-ve-skole), [cit. 2024-10-5]

Seznam použitých zkratk:

ŽOMJ – žák s odlišným mateřským jazykem

Tzn. – to znamená

ČJ – český jazyk

AJ – anglický jazyk

NJ – německý jazyk

Např. – například

Apod. – a podobně

Tj. – to je

Aj. – a jiné

Tzv. - tak zvaně

MS – Microsoft

ZŠ – základní škola

SŠ – střední škola

VŠ – vysoká škola

Seznam příloh

Původní dotazník – příloha č. 1

1. Studium cizího jazyka mě fascinuje, protože mě baví analyzovat význam slov a jejich původ.
2. Při studiu cizího jazyka mě zajímá objevování gramatických pravidel a struktur, které jazyk formují.
3. Při studiu cizího jazyka si rád představuji různé scénáře a prostředí, kde bych mohl tento jazyk prakticky využít.
4. Když se učím cizí jazyk, využívám pohyby, gesta nebo dramatizaci, které mi pomáhají lépe si zapamatovat učivo.
5. Učení cizího jazyka prostřednictvím hudby a písni mě velmi baví a pomáhá mi lépe porozumět kulturním kontextům.
6. Rád používám cizí jazyk k navazování konverzací s lidmi z různých kultur a k získávání nových přátel.
7. Studium cizího jazyka mi poskytuje hlubší vhled do mé vlastní identity a pomáhá mi ujasnit si mé budoucí cíle.
8. Když se učím cizí jazyk, zajímám se o ekologii a faunu zemí, kde se tímto jazykem mluví.
9. Cizí jazyk mi umožňuje lépe pochopit, jak lidé z různých kultur vnímají svět a jaké hodnoty jsou pro ně důležité.
10. Při studiu cizího jazyka používám různé mnemotechnické pomůcky, jako jsou vizuální obrazy, hudba nebo hry, abych si lépe zapamatoval slovní zásobu a fráze.

Souhlas – příloha č. 2

Souhlas rodičů s účastí žáků na dotazníkovém šetření

Vážení rodiče,

rádi bychom vás informovali o plánovaném dotazníkovém šetření, které se zaměřuje na motivaci žáků k výuce anglického a německého jazyka u českých žáků a českého jazyka u cizinců. Vaše dítě bylo vybráno k účasti na tomto šetření, které nám pomůže získat cennou zpětnou vazbu a zlepšit kvalitu výuky, i k výzkumu našeho pana učitele P. Holečka.

ZDŮRAZŇUJEME, ŽE DOTAZNÍK BUDE ANONYMNÍ!

Souhlas rodičů:

Prosíme vás o vyplnění a podepsání níže uvedeného souhlasu, který potvrzuje, že souhlasíte s účastí vašeho dítěte na tomto dotazníkovém šetření. Tento dokument prosím pošlete zpět po vašem dítěti nejpozději do:

Souhlasím s účastí mého dítěte na dotazníkovém šetření zaměřeném na motivaci žáků k výuce jazyků.

Jméno dítěte:

Třída:

Jméno rodiče/zákonného zástupce:

Podpis rodiče/zákonného zástupce:

Datum:

Děkujeme vám za vaši spolupráci a podporu.

S pozdravem,

Petr Holeček

Třídní schůzky – příloha č. 3

Vážení rodiče,

rád bych vás informoval o plánovaném dotazníkovém šetření, které proběhne v následujících týdnech. Cílem tohoto šetření je získat zpětnou vazbu od žáků, která nám pomůže zlepšit kvalitu výuky a školního prostředí, i v rámci diplomové práce P. Holečka.

Zde jsou základní informace o dotazníkovém šetření:

1. Účel dotazníku:

- Získání zpětné vazby na motivaci žáků k výuce anglického a německého jazyka u českých žáků a českého jazyka u cizinců.
- Identifikace oblastí, které vyžadují zlepšení.
- Podpora otevřené komunikace mezi žáky, učiteli a rodiči.

2. Průběh dotazníkového šetření:

- Dotazníky budou distribuovány ve škole, první hodinu.
- Žáci budou mít na vyplnění dotazníku jednu vyučovací hodinu.
- Anonymita respondentů bude zajištěna.

3. Termíny:

- Distribuce dotazníků: každá třída jinak

4. Důležitost účasti:

- Vaše zpětná vazba je pro nás velmi cenná a pomůže nám zlepšit kvalitu vzdělávání.
- Prosíme, abyste podpořili své děti v účasti na tomto šetření.

Pokud máte jakékoliv dotazy nebo potřebujete další informace, neváhejte mě kontaktovat.

Děkuji vám za vaši spolupráci a podporu.

S pozdravem,

Petr Holeček

Datum: 18.9.

Třída: 4B

Dotazník pro ŽOMJ – kratší, jednodušší

1. Mám rád cizí jazyk, protože mě baví se učit nová slova.

zcela souhlasím	souhlasím ✓	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-------------	-------------	-------------------

2. Při učení cizího jazyka mě baví hledat pravidla a logiku.

zcela souhlasím	souhlasím ✓	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-------------	-------------	-------------------

3. Když se učím cizí jazyk, představuji si situace, kde ho mohu použít.

zcela souhlasím ✓	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-------------------	-----------	-------------	-------------------

4. Když se učím cizí jazyk, pomáhá mi používat pohyby a gesta.

zcela souhlasím	souhlasím ✓	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-------------	-------------	-------------------

5. Rád se učím cizí jazyk pomocí písniček.

zcela souhlasím ✓	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-------------------	-----------	-------------	-------------------

6. Rád mluvím cizím jazykem s ostatními lidmi a získávám nové kamarády.

zcela souhlasím ✓	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-------------------	-----------	-------------	-------------------

7. Učení cizího jazyka mi pomáhá pochopit, jaký jsem a co chci dělat.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím ✓	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	---------------	-------------------

8. Když se učím cizí jazyk, zajímám se o přírodu a zvířata z jiných zemí.

zcela souhlasím	souhlasím ✓	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-------------	-------------	-------------------

9. Cizí jazyk mi pomáhá pochopit, jak lidé v jiných zemích přemýšlejí o životě.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím ✓	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	---------------	-------------------

10. Když se učím cizí jazyk, používám obrázky a písničky, abych si zapamatoval slovíčka.

zcela souhlasím ✓	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-------------------	-----------	-------------	-------------------

11. Z jakého důvodu se učíš?

baví mě učení	✓
kvůli známám	
kvůli rodičům	
chci se dostat na SŠ, VŠ	✓
odměny a tresty	
předmět mě baví	✓
chci být oceněn jako nejlepší	
jiná odpověď	

12. Jak se cítíš při učení, cítíš zde podporu?

ANO - NE, proč?

Protože když něčemu nerozumím, věknou mi to,
pomohou mi

Vyplněný dotazník českým žákem – příloha č. 5, str. 30

Datum: 18.9.

Třída: 4.B

Dotazník na AJ, NJ

1. Cizí jazyk se učím rád, protože mě baví pracovat se slovy a zkoumat, co znamenají.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	-------------	-------------------

2. Při učení cizího jazyka mě baví hledat pravidla, podle kterých jazyk funguje.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	-------------	-------------------

3. Při učení cizího jazyka si rád představuji různé situace a místa, kde bych ten jazyk mohl využít.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	-------------	-------------------

4. Když se učím cizí jazyka, pomáhají mi pohyby, gesta nebo hraní scén.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	-------------	-------------------

5. Líbí se mi učit se cizí jazyk prostřednictvím písniček a hudby.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	-------------	-------------------

6. Rád používám cizí jazyk, abych si mohl povídat s jinými lidmi a poznávat nové kamarády.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	-------------	-------------------

7. Učení cizího jazyka mi pomáhá lépe pochopit, jaký jsem a co bych chtěl v budoucnu dělat.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	-------------	-------------------

8. Když se učím cizí jazyk, zajímám se o přírodu a zvířata v jiných zemích.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	-------------	-------------------

9. Cizí jazyk mi pomáhá přemýšlet o tom, jak lidé v různých zemích vidí svět a co je pro ně důležité.

zcela souhlasím	souhlasím	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	-----------	-------------	-------------------

10. Když se učím cizí jazyk, používám různé způsoby, jak si zapamatovat slovíčka a věty (např. obrázky, písničky, hry)

zcela souhlasím	<u>souhlasím</u>	nesouhlasím	zcela nesouhlasím
-----------------	------------------	-------------	-------------------

11. Z jakého důvodu se učíš?

baví mě učení
<u>kvůli známám</u>
<u>kvůli rodičům</u>
<u>chci se dostat na SŠ, VŠ</u>
odměny a tresty
předmět mě baví
chci být oceněn jako nejlepší
jiná odpověď

12. Jak se cítíš při učení, cítíš zde podporu?

ANO NE, proč?

Proč se naše učitelka nám dává buď samostatný práce a my se nechápeme ani nám se neví neví pořádně. Takže angličtinu nechápeme.

Tabulky

Pět klíčových strategií formativního hodnocení – tabulka č. 1, str. 17

Respondenti dotazníkového šetření - ŽOMJ, dívky a chlapci – tabulka č. 2, str. 41

Žáci se učí rádi cizí jazyk ke zkoumání slov – tabulka č. 3, str. 42

Pravidla, fungování jazyka – tabulka č. 4, str. 42

Žáci si představují různé situace a místa při učení – tabulka č. 5, str. 43

Žáci si při učení pomáhají pohyby a gesty – tabulka č. 6, str. 43

Žáci se učí prostřednictvím písniček a hudby – tabulka č. 7, str. 43

Žáci rádi komunikují s cizími lidmi – tabulka č. 8, str. 44

Žák si uvědomuje, jaký je a co by chtěl dělat – tabulka č. 9, str. 44

Žák se zajímá o cizí země – tabulka č. 10, str. 45

Žák přemýšlí o tom, jaký je život v zahraničí – tabulka č. 11, str. 45

Žák se učí cizí jazyk pomocí obrázků a her – tabulka č. 12, str. 45

Z jakého důvodu se žák učí? – tabulka č. 13, str. 46

Žáci se učí rádi cizí jazyk ke zkoumání slov – tabulka č.14, str. 47

Pravidla, fungování jazyka – tabulka č. 15, 48

Žáci si představují různé situace a místa při učení – tabulka č. 16, str. 48

Žáci si při učení pomáhají pohyby a gesty – tabulka č. 17, str. 49

Žáci se učí prostřednictvím písniček a hudby – tabulka č. 18, str. 49

Žáci rádi komunikují s cizími lidmi – tabulka č. 19, str. 50

Žák si uvědomuje, jaký je a co by chtěl dělat – tabulka č. 20, str. 50

Žák se zajímá o cizí země – tabulka č. 21, str. 50

Žák přemýšlí o tom, jaký je život v zahraničí – tabulka č. 22, str. 51

Žák se učí cizí jazyk pomocí obrázků a her – tabulka č. 23, str. 51

Z jakého důvodu se žák učí? – tabulka č. 24, str. 52

Grafy

Počet respondentů v 7., 8. a 9. ročníku – graf č. 1, str. 35

Rozdělení respondentů v procentech – graf č. 2, str. 41

Porovnání otázky č. 1 – graf č. 3, str. 60

Porovnání otázky č. 2 – graf č. 4, str. 60

Porovnání otázky č. 3 – graf č. 5, str. 61

Porovnání otázky č. 4 – graf č. 6, str. 62

Porovnání otázky č. 5 – graf č. 7, str. 62

Porovnání otázky č. 6 – graf č. 8, str. 63

Porovnání otázky č. 7 – graf č. 9, str. 64

Porovnání otázky č. 8 – graf č. 10, str. 64

Porovnání otázky č. 9 – graf č. 11, str. 65

Porovnání otázky č. 10 – graf č. 12, str. 65

Porovnání otázky č. 11A – graf č. 12, str. 66

Porovnání otázky č. 11B – graf č. 13, str. 66

Obrázky

Klasifikace lidské motivace – obrázek č. 1, str. 13

Maslowa pyramida potřeb – obrázek č. 2, str. 15